

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 Csalásbörse polt sor egyszer 20 sz.
 minden következőnél 16 sz.
 Egyéni polt sor 4. illés.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, november 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- Boigár Ferenc a véderőről.
- Az Aradmegyei Tekarékpénztár tőkeemelése.
- Garázda csavargók.
- A budapesti család bankárok.
- Miért degradáltak a főherceget?
- Hogyan neveljük a tanuló ifjúságot.
- Szegény gyermekek felruházása.
- Titkolózik a szinügyi bizottság.
- Kitűnő üzlet.
- A gyanus tanu.
- A Kurla egy törvénytörés ellen.
- Tarkaságok.

Szakadás a néppártban.

Arad, november 22.

A házára nézve, nézetünk szerint, közömbös, hogy *Rakovszky* István ki-dobolja-e magát a néppártból, vagy pedig benn marasztaltatik. Ezt kell eldöntenie a néppárt ma estére összehívott értekezletének. S e miatt, az olvasó engedelmével, nem vártuk be az éjszaka óráit, amikor a nagy kérdés feleletet kap, hanem attól egészen függetlenül mondjuk el a néppárt új helyzete felől való megfigyelésünket.

Ez az új helyzet: a szétszűlésnek ideje. *Rakovszky*val, vagy anélkül, a néppárt életének válságos fejezetéhez jutott. Az az ellentmondás bomlasztja szét, amely kezdettől fogva benne volt, de amelyet addig, amíg a klerikalizmus nagyobb aktivitásba nem került, el lehetett burkolni, szét lehetett simítani. Most azonban, ugylát-szik, ez nem megy tovább. *Rakovszky*

István, aki elvégre mégse kezdő politikus, aki a néppártnak alakulásától kezdve oszlopa volt, bizonyára nagyon érzi a helyzet fonákságát, hogy a maga személyét állítja előtérbe per-döntőként.

A néppárt papi és egyházi érdeket védő párt volt, de céljainak elérésére a demokrácia, sőt a demagógia eszközeit használta. A népet akarta megnyerni s tagadhatatlan, hogy ebben sikerei is voltak. A küzdelemnek eleinte elegendő fegyvere volt a papi személyek befolyása és agitációja. Az idők során azonban ez a befolyás kevés volt. A választóknak, a tömegeknek program kellett, hiszen a többi pártok, különösen pedig a terjeszkedő szocialdemokrata pártnak programja, a nép lelkeben nyilvánuló kívánságai hódítottak legjobban a néppártnak régi hiveiből. A néppárt tehát megkezdte a radikális politikát, egészen az általános, egyenlő és titkos választójogig, s elment ezen is túl, csak hogy a felekezeten kívüli radikálizmus ne lehessen a diadalmas versenytársa.

A radikálizmus és a főpapiérdekek azonban nem igen férték meg egymás mellett. Maga az általános, egyenlő és titkos választói jog se lehet a legmagasabb klérusnak kívánatos valami, hiszen az végső eredményében azt a parlamentet fogja megszülni, amely a szekularizációt, a papi javak elosztását veszi fel tennivalói közé. S ha,

amit valószínűnek tartanak, az általános választó jog kezdetben a klerikális tömegeknek hozna nyereséget, azt nem a főpapság élvezné, hanem ép a legalsóbb néposztálylyal érintkező kispapság.

Ez az egyetlen dolog is az elé a dilemma elé állította a néppártot, hogy vagy a főpapok pártja marad, vagy pedig azoktól független, klerikalizmus-demokrata párt. Ez dől el, ha nem ma este, bizonyosan rövid idő múlva. Az eredmény azonban, sajnos, nem magának a klerikalizmusnak bukása lesz, hanem annak két irányba válása.

Melyik lesz az erősebb, a veszedelmesebb? A főpapok támogatása bizonyára jobban rendelkezésre bocsáthatja az anyagi erőket a maga pártjának, s a szubordináció erejével is kétségen kívül sokat használhat. Viszont a másik pártnak könnyebb és biztosabb munkája lesz az agitációban, a népszerűség-szerzésben. Hogy az udvarnak, a bécsi köröknek szimpatiaja, amelyre a néppárt mindig nagy súlyt helyezett, melyiknek jut, az hamarjában nehezen dönthető el.

Ugy lesz itt is, mint a magyar bankéletben: amikor egy bankigazgatót kidobnak, annak az az eredménye, hogy — új bankot alapítanak. Magyarországon is előreláthatóan két klerikális párt fog alakulni, harcolni egymás ellen és a szabadelvűség, a felekezeti béke, a türelem lerontására. Egymásnak fognak-e többet ártani,

A szélhámosok őse.

Írta: Falk Richárd.

Az ősz szélhámos, aki a társadalom lézergő iparlovagjai előtt bűvészi perspektívát nyitott. Kétségkívül az az eredeti egyén volt, akit *Cagliostro* Sándor néven őrzött meg az emlékezet. A 18. századbeli csodálatos kalenderről sokan írtak már, élete folyása nagy emléket foglalkoztatott, sőt származása után nem kisebb ember kutatott, mint a nagy Göthe. A pénz és élvezet sóvár kalandor, aki mint csodatorvos, arany csináló s mint titokzatos szabadkőműves ihaumaturgus teljesen kiaknázta kora hiszékenységét. Befurakodott az előkelő körökbe, ahol vagyont és tiszteletet szerzett magának.

Cagliostro életrajzirói közül *Hezékiel* nyújtja a legtárgyilagosabb és minden mese-szerűségtől ment ismertetőt s világosan kimutatja, hogy a szélhámosok őse közönséges polgárcsaládból származik. Eredetileg *Balsamo* Józsefnek hívták és 1748-ban született Palermóban. A szentrochi szemináriumból a cartagiropai konventbe lépett. Rendkívüli szorgalommal tanulta a kémiát s a növénytant, de oly botrányos magaviseletű volt, hogy rövidesen kicsapták az intézetből. Atyja a bukott zsidókereskedő már meghalt, keresztényszármazásu anyjának, *Martello* Feliciának pedig *Balsamo* nővéréről, *Johannáról* is gondoskodnia kellett. A maga erejére utalt fiatal ember szélhámoskodásra, bűnös életre adta magát. Mint kitűnő vívó és verekedő összeütközésbe került a rendőrséggel,

nagytudását hamisításokra használta fel, mágikai csalásokkal, elásott kincsekről terjesztett meséket becsapott boldog-boldogtalant és mellékesen leánykereskedést folytatott. Miután *Maurigi* Marchese számára végrendeletet hamisított *Messinába* szökött, innen egy Altótás nevű spanyol vagy görög kártyajátékoskal keleti utazásra indult. Közben elsajátította a keleti nyelveket. Máltában *Don Manuel* Piutó da Tonstca nagymesternek a híres alkímistának vendége volt, aki ajánló levelekkel látta el és ezen a révén *Breteville* johannita-rendi lovag útján nemcsak a legelőkelőbb házakba jutott be, hanem még XIII. Kelemen pápának és a Yorki bíboros érseknek is bemutatották.

Balsamo 1770-ben feleségül vett egy *Feliciani* *Lorenzo* nevű cselédet, akit *Felichiani* *Seraphina*, calabriai nemes leányként szerepeltetett. A szélhámos nem szerelemből vette el a csodaszép nőt, hanem hogy csalásában méltó segítő társat nyerjen s hogy időnként a felesége bájaiból tartassa fenn magát.

Rómában váltót hamisított és zarándok ruhát öltve a feleségével 1771-ben Londonba szökött. Itt gaztettei miatt több ízben a fogságba került, majd egy kereskedő bizalmába lopta magát, aki megbízta őt házának kifestésével. *Balsamo* elcsábította a kereskedő leányát, s megszökött. Legközelebb Párisban bukkant fel, ahol a felesége megakart tőle szabadulni, mire ő a szép asszonyt a *Saint Pelagie*be záratta. Majd beutazta Hollandiát, Németországot és *Pellegrini* *Marchese* néven szülővárosába Palermóba is ellátogatott. Csak hogy fogságba került,

ahonnan a felesége szabadította ki egy hatalmas főúr által.

Palermóból *Malta*, *Nápoly*, *Marseille*, *Barcelona*, *Valencia*, *Cadix* városokba ment porosz királyi tiszti egyenruhában és *Tischeo* doktor-nak hívatta magát. Miután feleségének bájai-ból nem tudott megélni, orvoslásra, kuruzslásra adta magát. Szépségvizet gyártott, kenderből selymet, higanyból aranyat csinált. Londonban sikerült bejutnia a szabadkőműves páholyba s ezzel hercegi életmódjában megkezdte csodátév szereplését, mely által európai nevezetességűvé lett. Ettől kezdve *Cagliostro*nak hívatta magát, grófi címet vett föl s mint szabadkőműves fantasztikus bűbösöket mindenkit megtud nyerni. Legyezőkön, gyűrűkön viselték a nagy férfiu képét és a *Lorenza*ét. *Cagliostro* márvány mellszobrai „*Divo Cagliostro*” aláírással nagy kelendőségnek örvendtek. A mágika jegyében rendezett erkölostelenségeinek következményei elől gyakori lakhelyváltozásai által menekült meg. Kis, kövér alakja; kancsi szemű és barna arca dacára bolondultak utána a londoni asszonyok, akiket lankadatlan férfiasságával hódított meg.

Hollandiában a szabadkőműves páholyok, nagy szeretettel fogadták s itt a felesége elnöklése alatt külön hölgy páholyt létesített. Ekkor érvényesítette a saját külön egyiptom-szabadkőműves rendszerét, amelynek alapító-leit *George Copstonnak* Londonban talált kéz-irataiból merítette. A szabadkőművesek nagyrészét tényleg csalódásba ejtette *Cagliostro* gróf és 1784-ben megalapította Lyonban a győzel-

vagy pedig a két oldalról jövő támadás még sötétebbé teszi Magyarországon a felekezetieskedéstől ugyis eléggé beárnyalt közszellemet, — a jövő fogja megmutatni.

Bolgár Ferenc a véderőről

— Jankovich Béla: az új alelnök. —

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 22.

Ma már meg is választotta a Ház az új alelnököt, Jankovich Béla munkapárti képviselő személyében, aki rövid beszédében mondott köszönetet a Návay elnöki programjához való oszlatkozását hangoztatta. A véderővitában Bolgár Ferenc ismertette meg a Házal a véderő reformja dolgában való terveit. Az ülés végén Polónyi Géza interpellált Károly Ferdinánd királyi herceg rangjáról való lemondása ügyében. Polónyi épen nem nyult keztyűs kézzel a dolghoz s a Hausgesetz szövegeit heves kritikával boncolgatta. Az ülésen, lemondása óta először megjelent Berzeviczy Albert is, akit lelkes éljenzés és taps üdvözölt.

Az ülésen Návay Lajos elnököt. Bemutatja a miniszterelnök aúratat arról, hogy a király a legutóbb elfogadott törvényjavaslatokat szentesítette.

(Az alelnök-választás.)

A napirend szerint következett ezután az alelnök-választás. Beadtak 161 szavazatot, melyből 143 esett Jankovich Bélára, a többi megoszlott egyesek között, részben pedig üres volt.

Elnök Jankovich Bélát a Ház megválasztott alelnökének jelenti ki s bejelenti, hogy a választásról értesíteni fogják a királyt.

Jankovich Béla a Ház minden tagjának pártkülönbség nélkül köszönetet mond a megválasztásban nyilvánuló bizalomért. Ezt a bizalmat olyan előlegnek tekinti, amelyet eddigi rövid parlamenti multja alatt még alkalmas sem volt megszolgálni. A tanácskozasok vezetésében elnöktársával egyetértésben az elnök kifejtett programja szerint akar eljárni. (Élénk tetszés.)

(A véderőjavaslat.)

A Ház ezután áttért a véderőjavaslat tárgyalására.

Bolgár Ferenc általánosságban elfogadja a javaslatot, bár annak intézkedéseitől eltérő re-

formtervet akar a Házal megismertetni. A két-éves katonai szolgálatnak a javaslatban kontemplált formáját, különösen az altiszti kérdés megoldása szempontjából, keresztülvitetlennek tarja. Szervi hibája a javaslatnak, hogy a létszám rendezésére és a kétéves szolgálat keresztülvitelére vonatkozó intézkedések nincsenek különválasztva. Beutóan foglalkozik ezután a kétéves szolgálat kérdéssével. A kétéves szolgálat behozatalától a laikus főfogás azt várta, hogy az az egy esztendei szolgálat elengedésével ennek az esztendőnek költségeit is megtakarítják. Ez nem következhetik be, mert gondoskodni keil a békelétszám megfelelő magasságáról s a hadilétszám emeléséről is, ezt pedig csak a két éven át szolgáló legénység esztendei ujoncjutalékának fölemelésével lehet elérni. Gazdasági haszon tehát nincs a kétéves szolgálatból, sőt sok tekintetben drágább a nemzeti vagyion szempontjából s előnye csupán a szolgálat terheinek egyenletesebb elosztásában jelentkezik. De a mostani javaslat ezt a kiegyenlítő muakát nem végzi el arányosan és igazságosan.

Foglalkozik ezután az altiszti kérdéssel. A javaslat nincs kellően előkészítve, ezért nem sikerült az altiszti kérdés célszerű megoldása. Ismerteti az altiszti kérdésnek Németországban való megoldását, ahol valóságos polgári egzisztenciát teremtettek a továbbszolgáló altisztek számára s így sikerült a számukat nyolcvan-ezerre emelni. Nem szeretné a hadsereget nagyobb rákódásnak kitenni, azért ennek az ajánlott expediciensnek megfontolását kéri. Elismeréssel szól Justh Gyulának provizóriumra való hajlandóságáról. Egyéb megjegyzéseit a részleteknél adja elő. (Helyeslés a közepén.)

(Ezután az interpelláció következtel, amelyről külön cikket írunk.)

Jankovich Béla politikája. Budapestről jelentik: Jankovich Béla az új alelnök nyilatkozott egy hirlapiró előtt politika hitvallásáról:

— Nem időszerű az, hogy most aktuális politikai kérdésekről nyilatkozzam. Az én politikai álláspontomat egy mondat fejezi ki: lelkes, meggyőződéses és hű tagja vagyok a nemzeti munkapártnak. Egyébként politikai felfogásom az, ami pártomé: az igaz és őszinte szabadelvűség politikája. Társadalmi szabadelvűség, politikai szabadelvűség és gazdasági szabadelvűség, ez volt a jelszavam eddig és ez lesz a jövőben is.

mes bölcsességhez címzett nagypáholyt. Származásáról szem és fülképráztaó hazugságokat terjesztett, hogy Althota nevelte fel őt Medinában, hogy egyiptomi papoknál tanult, hogy Martelli Károlynak, a híres frankfejedelemnek egyenes leszármazottja, hogy anyja egy trapezanti hercegnő volt. Szélhámoskodásában annyira ment, hogy nagykophtaként Eliás próféta kiküldöttjének vallotta magát, aki egy angyal és egy földi asszony házasságából származott. És a bolond emberek mindent elhittek neki, még azt is, hogy megtalálta a bölcsök követét.

Az egyiptomi páholyban Cagliostro az ő és új testamentum szentjeivel és prófétaival lépett összeköttetésbe s azt hirdette, hogy Mózes, Eliás és Krisztus volt a három legtökéletesebb szabaddómives. A csaló főkophta mind szédítőbb magaslatra emelkedett: s nagy tisztelgetet vívott ki magának a zsidóknál is, mert befogadta őket a páholyokba.

De Berlinben kinevették és Dorótya curlandi hercegnő rőpiratot bocsátott ki ellene. Pétervárott sem volt szerencsése és Rugensohn dr. cári orvos eltávolította a spanyol ezredesi egyenruhában szédelő Cagliostrot Strassburgban annál fényesebben fogadta őt Rohan herceg az érsek, ki magával vitte őt Párisba. 1781-ben Népolyba utazott s a legközelebbi év novemberének 8. napján Bordeauxba érkezett Charles Viergenes gróf külügyminiszter meghívására, amint ez Vicomte d'Azyrnak, „Elgon de Mr. le Comte de Viergenes Páris 1788.” című emlékirásából kitünik. Franciaországban kitűnően élt mindaddig, amíg Lamotte gróf szélhámoskodásai Rohan herceget kellemetlen botyodalmakba sodorták. Pártfogójával együtt

Cagliostrot is letartóztatták 1785. augusztus 15-én, ép azon a napon, amelyen IV. Henrikhez volt hivatalos Voltaire vel és Rousseau-val együtt. Egy évvel később, május 8 án kiszabadult a Bastilleből, de száműzték Franciaország területéről. Hívei ünnepeket rendeztek kiszabadulása öröme, Londonban pedig ezer és ezer ember sietett fogadására.

Csak hogy a nagy kophta népszerűségének napja leáldozóban volt. Thevenot de la Morande ujságró guoyos cikkeket irt ellene a Courier de l'Europeban s Bazelbe szökni volt kénytelen, ahol páholyt alapított. Turmból a rendőség kitiltotta. Roveredóól és Triesztből József osászár egyenes parancsára eltávolították. A csodatévő előtt bezárultak a házak kapui s ekkor felesége rábeszélésére Rómába utazott. Lorenza megunta férjének zsarnok uralmát, elfogta a honvágy és abban reménykedett, hogy övéi segedelmével megszabadulhat tőle. Cagliostro eleinte visszavonultan élt Rómában, majd bejutott „az igaz testvérek egyesüléséhez” címzett páholyba és propagandát csinált egyiptomi módszerének. De egyik tanítványa leleplezte szédelgéseit és Cagliostro, miután 1789. november 27 én letartóztatták, az angyalvárba került.

A római inkvizíció nyilvánosan tárgyalta az ügyét, de az általános érdeklődés csakhamar elfordult, mert az inkvizíció, mint egyházi bíróság, főképpen a kalandor vallási ügyeivel foglalkozott. A vádolt beismerte vallástalanságát, osalásait és az inkvizíció halálra ítélte. 1791. április 7 én VI. Pius pápa életfogytiglani fogságra változtatta át az ítéletet, Lorenzát pedig kolostorba záratta. Cagliostro, a szélhámosok őse 1795-ben halt meg San Leo erősségben.

Az Aradmegyei Takarékpénztár tőkeemelése.

— 3375 darab új részvény. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 22.

Arad ipari és kereskedelmi virágzásáról és ezzel összefüggően az aradi pénzpiac erejéről tesz tanúságot az aradi oimárnak az a lapja, amelyen a nagy, erős és régi pénzintézetek vannak felsorolva. A meglévő pénzintézetek pedig nemcsak azzal tanuskodnak impozáns forgalmukról és fejlődésükről, hogy egyre erősödnék és üzletkőűket terjesztik, hanem nyomós bizonyíték az aradi pénzpiac vidéki nivónál nagyobb ereje mellett a pénzintézetek megismétlődő tőkeemelése.

Holnap, csütörtökön délben tartja meg az Aradmegyei Takarékpénztár igazgató-választmányi ülést, amelynek tárgya az alaptőke felemelés előkészítése. A takarékpénztár igazgatósága ugyanis már elkészítette az alaptőke fölemelését célzó javaslatot, amely a választmány előterjesztésével rendkívüli közgyűlés elé fog kerülni.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnak ezidő szerint 3,375 000 korona az alaptőkéje, amely 3375 darab egyenként 1000 korona névértékű részvényből áll. A tartalékalapok 1,845,308 korona értékkel képviselnek. A részvények mai értéke azonban a névértéknek harmadfélszere, amennyiben azok 2560 koronas árfolyamot értek el. A részvényeknek ilyen magas kurzusát nyilvánvalóan megmagyarázza az intézet nagyarányu fejlődése, amely évről évre fokozódik és az a bizalom, amely különösen a betétek rohamos szaporodásában megnyilatkozik. Az Aradmegyei Takarékpénztár fontosabb üzletágaiban 1911. év folyamán így emelkedett a forgalom:

	1911. nov. 20-án	1910. dec. 31-én	Emel- kedés
Betétek álladéka...	23 ¹ / ₂	19 ¹ / ₂	4
Váltótárca	20	16 ³ / ₄	3 ³ / ₄
Folyószámlai adóssok	9	8	1
Jelzálogkölcsönök	8	7 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂

Az intézet összes üzletágaiknak, nevezetesen a betéteknek fejlődése birta reá az igazgatóságot arra, hogy az intézet saját tőkéinek,

Egy másik verzió szerint börtönében megfojtotta a gyóntató atyját és 1797-ben holtan találták őt a cellájában.

Megemlítésre érdemes az, hogy Bálau és mások értesítése szerint Cagliostro olyan tekintélyes pénzösszegek felett rendelkezett, hogy szinte érthetetlen: milyen módon jutott hozzájuk. Rendesen hat postakaszával utazott. Valószínű, hogy hívóitól a páholyokból rendkívüli összeget osalt ki. Egy ourlandi nemesnek egyedül 12,000 Albertus-tallérba került Cagliostro barátsága. Érthető, hogy a megosaltak mélyen hallgattak, nehogy kikacagják őket. Hát még mennyit osalhatott ki a szédelő Rohan hercegtől.

Ami Cagliostro orvosi működését illeti, állítólag néhány rendkívüli gyógymodot hagyott maga után, de ezeknek kevés az értékük. Mint orvos, nem fizettette meg magát, ellenben ajándékokat fogadott el s ez jövedelmezőbb is volt. Az ő hirhét egyiptomi bora fűszeres, szénsavas italból állott. Frissítő pora salátából készült.

Gyakran gyógyított orum maculatummal és külsőleg nagy adagban rendelte az ólomcukrot. Nála azonban az orvos csak másodrangú szerepet játszott a nagykophtaság mellett.

Némelyek szerint a szédelő kalandor a forradalmi propaganda képviselője volt s ebből magyarázzák a rendelkezésére álló pénzösszegek nagyságát. Cagliostro ugyanilyen célok eszközéül is odavetette magát, de kevésbé volt ő forradalmi ügynök, mint inkább annak a társadalmi renyhésnek szimptomája, amelyből a forradalom fakadt.

amelyek tehát folmondhatatlanok, nagymérvű szaporítását az alaptőke felemelésének alakjában keresztül vigve, ezáltal évekre előre biztosítsa az intézet fejlődését és újabb és ismételt kibocsátásokat hosszabb időn át mellőzhessen. Az Aradmegyei Takarékpénztár részvényesei sorából is több ízben megnyilvánult már a tőkeemelést célzó óhajlás és ezt most a takarékpénztár igazgatósága, Ring Géza vezérigazgató szakavatott és körültekintően gondos pénzügyi tudásával olyan tranzakcióval valósítja meg, hogy az alaptőkeemelés után még nagyobb fejlődés elő néz az intézet. Ring vezérigazgató már tervbe is vette, hogy az új tőkék segítségével a zálogleveles kölcsönzést fogja az Aradmegyei Takarékpénztárban nagy arányban kifejleszteni.

Az alaptőkeemelés az igazgatóság javaslata aként kontemplálja, hogy a jelenleg forgalomban levő 3375 darab részvény mind egy-egy 2000 korona névértékű részvényt bocsátanak ki. A régi részvényesek részvénybirtokuk arányában elővételi joggal bírnak az új kibocsátásra. A tranzakció keresztülvitele összesen 6750000 korona új tőkét hoz az Aradmegyei Takarékpénztárnak és ezt az összeget a kibocsátási terv szerint egyenlően osztják meg az alaptőke és a tartalékalapok között. Az alaptőke így megkétszereződik, amennyiben 3.375.000 koronáról 6.750.000 koronára fog emelkedni. A tartalékalapok pedig a dotáció után 5.220.308 koronával rendelkeznek. Az intézet saját tőkét tehát megkétszézítik a tizekét és fél millió koronát, ami által az Aradmegyei Takarékpénztár tőkeerejénél fogva is a fővárosi pénzintézetekkel egyenrangúvá válik.

A holnapi igazgató választmány határozata után rövidesen összehívják a rendkívüli közgyűlést és a közgyűlés elhatározása alapján tízennégy nap jegyzési határidővel kibocsátják a részvényjegyzési ívet. December elejére már együtt lesznek a jegyzések és az új évet eként megerősödve kezdi meg az Aradmegyei Takarékpénztár.

Az új részvények iránt már ma nagy az érdeklődés aradi pénzügyi körökben és az opció értéke — amint beszélük — 200-225 korona között fog ingadozni.

EGYESÜLETI ÉLET.

Szegény gyermekek felruházása.

— Az izraelita nőegylet közgyűlése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 22

Ma délután fél háromkor tartotta az aradi izraelita jótékony-nőegylet rendes évi közgyűlését a tagok nagy érdeklődése mellett. A közgyűlést végvári Neuman-Fürst Mária elnöknő nyitotta meg lendületes szavakkal, majd a szegény gyermekek felruházására került a sor.

Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi nagyhatású beszédében méltatta az egyesületnek ama tényét, hogy 60 szegény leánygyermek meleg ruhával lát el. Felemelő kép volt látni a meghatottságot és azt a nagy örömet, amelyet a szűkös ruhácskákba öltöztetett gyermekek ártatlan szemei sugársottak elő, midőn tekintetük az emberbaráti szeretetből nekik juttatott meleg ruhácskákra esett. A nagyszámú közönség is mélyen átérezte a pillanat derűjét és szerető melegséggel vette körül a kicsinyeket és szívből ünnepelte az egyesületnek kitünő és fáradhatatlan vezetőségét.

A napirend második pontja az egyesület 1910. évi igazgatásáról szóló jelentés volt. Kiemeli a jelentés, hogy az egyesület az elmúlt évben 9688 K. 44 fillért fordított jótékonycélra, dacára annak, hogy bevétele csak 9174 K. 61 fillér volt. Az így származott deficitet az egyesület tartalék-alapjából fedezték. A jövő évi segélyezésre az egyesület 10,000 koronát irányzott elő. Az alaptőke múlt év december 31-én 118,646 K. 19 f. volt. A rendes tagok száma pedig 438.

A népkonyháról szóló jelentésből kiemelkedik, hogy ezen intézmény a múlt télen 17,386 egyének adott ebédet, szemben a tavalyi 16,420 kiesz-

tolt ebéd-adaggal s így a napi átlag 289 adag. Ezenfelül 70 szegénytanuló és számos keresetkeltelen munkás étkezett naponta teljesen díjmentesen a népkonyha asztalán. A népkonyha fentartása a múlt évben 4462 korona 87 fillérbe került. A bevételek természetesen itt sem fedezték a kiadásokat s így a deficitet a tartalékalapból kellett fedezni. A népkonyha alapja jelenleg 52,961 korona 62 fillért tesz ki. Felemlíti még a jelentés, hogy a rendes bevételek az utolsó fillérig segélyezésre fordítottak s így a vezetőség azokból az alaptőkét nem gyarapíthatta. Ez azonban nem is oélja a vezetőségnek s így a jövőben is, mint eddig, csak azokkal az adományokkal dotálja az alaptőkét, melyeknek rendeltetése kifejezetten ez. Végül sajnálattal emlékezik meg a jelentés arról, hogy az egyesület egyik legbuzgóbb tagja, Keller Izsóné, elköltözése miatt kilépett az egyesület kötelékéből. Az elnöknő indítványára a közgyűlés határozatilag kimondotta, hogy Keller Izsóné távozását mély sajnálattal veszi tudomásul, érdemeit jegyzőkönyvben örökíti meg s erről őt átiratilag értesíti.

A közgyűlés a jelentést észrevétel nélkül vette tudomásul, majd a számvizsgáló bizottság javaslatára Szabó Albertné Nőegyleti vagyongazdó, továbbá Tenner Józsefné és Wallfisch Arminné népkonyhai fővédaasszonyoknak buzgó és érdemes működésük elismerésül jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet szavazott. Az elnöknő előterjesztésére a közgyűlés Schulhof Károlyné és Tenner Józsefné asszonyokat buzgó és érdemes működésük elismerésül a felruházó ügyosztály állandó vezetésére kérte fel.

A számvizsgáló-bizottságba Wallfisch Armin elnökle alatt Fodor Gyulát és Tenner Józsefet választotta meg a közgyűlés. A jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Vágvölgyi Lajosné és dr. Mandl Vilmosné küldték ki. Végül elhatározta a közgyűlés, hogy ez évben is nagyszabású táncmulatságot rendez a felruházási alap javára.

A közgyűlésen jelen voltak: végvári Neuman-Fürst Mária elnök, Leopold Zsigmond tb. főtítkár, Szabó Albertné egyesületi pénztáros, Tenner Józsefné, Wallfisch Arminné népkonyha fővédaasszonyok, továbbá Assael Józsefné, Braun Mórné, Eles Arminné, Freud Fülöpné, Funkelstein Józsefné, Fodor Gyuláné, Glück Dezsóné, Glück Károlyné, özv. Hauser Károlyné, özv. Hudetz Ferencné, dr. Kovács Marcellné, Lengyel Manóné, Leopold Zsigmondné, Leopold-Ransohburg Szidonia, dr. Mittler Izidorné, Neuman Alfrédné, Preisach Vilmosné, Raucher Emilné, Schreyer Viktorné, Schulhof Károlyné, Seidner Bernátné, dr. Somogyi Gyuláné, Stanber Józsefné, Steiner Vilmosné, Tenner Lajosné, dr. Tolnai Jánosné stb.

(*) A Kossuth-asztaltársaság elnöksége tegnap értekezletén tett jelentést a vesztőhely földjére a városhoz beérkezett és a közgyűlésen tárgyalat kedvező ajánlatról. A tagok örömmel hallgatták, hogy honfiúi kötelességük egyetemes nyomán a városnak anyagi eredményre van kilátása, s hogy mint nyer fényes cáfolatot a törvényhatósági közgyűlésben a társaságot súlyosan érintő ama vád, hogy a város nemzeti lelkességünkben milyen káros földvár sárlába zaklatják. A halotthamvasztás népszerűsítése végett, az elnökség megbízott, hogy a főváros ily irányú mozgalom vezetőivel érintkezést keressen s az évi közgyűlésnek jelentést tegyen. Elhatározta az értekezlet, hogy Szendrey Mihály jubileumán küldöttségileg képviselteti magát. Ez idény első fölolvását december hó 4 ikén Keppich Jakab dr. tartja a munkásházak közérdeke kérdéséről. A fölolvást nem tagok is hallgathatják. A Kossuthkut bizottsága első gyűlését e hó 26 án délután 11 órakor tartja a városház tanácstermében.

(*) Műkedvelő előadás. A Fehér Kereszt egyesület vezetősége a Katolikus Háziasszonyok Szövetsége aradi fiókjának vezetőségével egyértelműleg elhatározta, hogy a két egyesület a jövő hónap folyamán nagyszabású jótékonycélú műkedvelő előadást rendez az aradi színházban. Az előadás szereplői között

Arad társadalmának minden egyes rétege képviselve lesz.

(*) Az aradi alkoholelles kitartás páholy meghívása folytán Madzsar József dr. a magyarországi alkoholelles Good-Templar nagy-páholy nagytemplárja folyó hó 26 án, azaz vasárnap délután fél 5 órakor a városháza emeleti tanácstermében a táplalkozás nyginiájáról előadást tart. Belépés díjtalan.

Garázda csavargók.

— Az aradi közbiztonság. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 22.

Betörés volt a Mosóty telepen, ridiküllöpás az ujaradi hid feljáróján. Egyik helyen sincs rendőr és a legilletékesebb személynek, Green Nándor főkapitánynak véleménye szerint most már gyors egymásutánban mindkét helyen meg fognak ismétlődni a vagyon és a személy ellen irányuló merényletek és bűntettek. Nehéz lesz ellenük preventív módon védekezni, de nehéz lesz a megtörténtek után a tetteseket kézrekeríteni is.

A Mosóty telep sűrűn lakott terület és annyira távol esik a rendőrség erejének gócpontjaitól, hogy a betörések megismétlődésének csak a rendőrség létszámának szaporításával lehet utját állni. Az új hid környéke a sötétség beálltával, tekintettel a nagy forgalomra, feltétlenül rendőrszámának szaporítását teszi szükségessé, mert a ridiküllöpást csakhamar súlyosabb természeti bűnök fogják követni. Hogy ez nem rémlátás, csak néhány lépéssel kell erre beljebb jönnie az embernek és meggyőződhetik, hogy a körutakon sem áll valami magas nívón a közbiztonság. Eléggi ismeretek ezek a panaszok, amelyek magános nők megtámadtatásáról kerültek csak legutóbb is nyilvánosságra. Ugy tudjuk, hogy a rendőrség vezetősége leplezetlenül fel fogja tárnai a helyzetet a törvényhatóság előtt, mert sokkal súlyosabb a reá háruló felelősség, sokkal égetőbb és sürgősebb a helyzet szanálásának szükségessége, semhogy ezek tudatában akár csak napokig is késhetne az őszinte igazság megismertetésével.

A Mosóty-telepen az éjszaka Kereszturi Mihály Baros-utca 3. számú házában lévő szatócs üzletet dézsmálták meg a betörők. Az utcára nyíló ablakon át hatoltak be a boltba. Feltörték a kázipénztárt és abból 40 korona készpénzt loptak el. Az árut össze-vissza dobálták, mindent felforgattak, de izlésükkel nem találkozott más, mint az ollók és a bajuszkötők, mert mindegyikből egy-egy tucatot vittek magukkal. Reggel fedezte fel az üzlettulajdonos a betörést s a rendőrség azonnal széles körben tett intézkedést a tettes kézrekerítésére.

Valóságos meglepetést keltett a bűnügyi osztályon az ősz szezon első ridiküllöpási esete. Nagyon korainak találja a rendőrség, mert tapasztalat szerint január-február ennek a bűntettnek az évadja. Sztán Zsófia ujaradi varrónő jelent meg ma reggel a rendőrségen és elmondotta, hogy tegnap este öt óra tájban hazakart menni Ujaradra és utját az ujaradi hidnak vette. Körülbelül a gázgyárral egy irányban lehetett, amikor egy 20-22 éves csavargó külsejű fiatalember eléje ugrott balkezében tartott kézi táskája után kapott és azt ki akarta szakitani. Védekezett a rablóval szemben, sőt bírokra is kelt vele, de az a kezeit összekarcolta, úgy, hogy kénytelen volt a táskát fogóját elereszteni. Segélykiáltásaira senki sem reagált s ugylátszik, hogy azt a hidnál alkalmazott vámosok és az ott posztoló rendőr sem hallotta meg.

Említettük, hogy nemosak a preventív intézkedések ütköznek majdnem leküzdhetetlen akadályokba, hanem a rendőrségi nyomozást is megnehezíti a mag nem felelő létszám. A detektívtestület két tagja beteg, egyik nyomozó irodai munkát végez, úgy, hogy a bűnügyi osztály mindössze három detektívvel és két polgári rendőrrel diszponál. A bűnügyek száma napról napra szaporodik s minthogy a legeseményesebb ügy is a legelkiesmeretesebb nyomozást teszi szükségessé, elkerülhetetlenné válik a detektív létszám szaporítása.

A budapesti család bankárok.

— Katonatiszt a börzén. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, november 22.

A család bankárok ügyében szakértők, tanúk és kárvallottak vonultak ma el váltakozva a bíróság elé. Voltak vallomások, melyek a vádlottakat mentik és vallomások, melyek terhelik őket. Három tőzsdébizományos, akivel a Neumann-cég üzleti összeköttetésben volt, azt vallotta, hogy a cégtől nagyobb megbízást kaptak. Vettek neki különféle értékpapírt, köztük brassói és jungbunzlait is s ezek az üzletek mindig zavartalanul bonyolódtak le. Majd sorra került egy címirodatulajdonos, aki kerek egy millió németországi címet szállított a Neumann-cégnek. Ki volt kötve, hogy bíró, ügyész, újságíró s legfőképpen zsidó ne legyen a címek közt. De még mindig sok tanu kihallgatása van hátra.

A Neumann-cég bizományosai.

Porgos József értékpapírbizományos vallja, hogy 1908-ban több értékpapírt vett a Neumann-cég számlájára. A brassói cellulóze-részvényben abban az időben bámulatatos sok eladó jelentkezett, hozzájárultak még kedvezőlen konjunkturák, minek következtében a papírok estek.

Dési dr.: Milyen cégnek ismerie a Neumann céget?

— Elsőrendű cégnek.

Langheim Henrik dr. ügyvéd vallja, hogy semmiféle rokoni viszonyban nem áll Neumannal. Rendes ügyvédje volt Neumannnak.

Elnök: Szó van róla, hogy egyes kommitensek panasszal járultak önhöz Neumann ellen?

— Hozzám egy sem fordult. A céghez fordultak panasszal, s a cég megbízásából irtam aztán a feleknek.

— Altitólag Sauer Alfonz panasszal fordult a Finanzieller Wegweiserhez s kérte, hogy ajánljon neki ügyvédet. A lap aztán önt ajánlotta.

— Ez igaz. Én aztán megvizsgáltam az ügyet, s teljesen rendben levőnek találtam.

Weinberger Antal tőzsdéügynök vallja, hogy a Neumann-céggel üzleti összeköttetésben állott s mindenféle papírt vásárolt neki, többek közt brassói és jungbunzlai részvényeket is. A cég körülbelül száztízezer korona különbözetet fizetett a tanunak.

Baráth bíró: Hogy van az, hogy a cég olyan papírt vett, mely folyton esett?

— A brassói papír akkor elsőrendű papír volt a börzén. A cég azért vette, bár hanyatló ára volt, mert azt remélte, hogy ismét elérí a régi árfolyamot.

Elnök: Mivel fedezte Neumann a különbözetet?

— Mindig készpénzzel. Egyáltalában a cég kötelezettségének mindig pontosan eleget tett.

Bálint József tőzsdéügynök szintén üzleti összeköttetésben állott a Neumann-céggel, akinek különféle értékpapírt vásárolt. A cég mindig pontosan eleget tett a kötelezettségének.

Mihelfi Ervin, a Magyar vasut forgalmi részvénytársaság cégvezetője vallja, hogy 1907-ben és 1908-ban a társaság 12 és fél százalékot fizetett.

Dési Géza dr.: Sajtheti-e a vállalat, hogy papirjai esni vagy emelkedni fognak e?

— Ezt még belső ember sem tudhatja.

Egy millió németországi cím.

Grünwald Sándor címiroda tulajdonos vallja, hogy egy millió németországi címet szállított Neumannnak. A kikötés az volt, hogy jó címet adjon.

Elnök: A vizsgálat során azt mondta, hogy kikötötte a cég, hogy hírlapíró, bírósági tisztviselőt, zsidót nem szabad ajánlani.

— Lehetséges, hogy azt kikötötte.

Pongrácz Jenő dr.: Miről lehet megismerni a németet, hogy zsidó?

— A nevérol. (Derűtség.)

Elnök: Németországban majdnem minden embernek német neve van.

Ügyész: Igaz az, hogy önt a rendőrségnél tett vallomása után Neumann megverte.

— Igaz.

Dési dr.: De nem a vallomásáért verte meg. Itt vannak az iratok, azokból konstatálható, hogy egészen másért verte meg Neumann a taput.

Neumann: Egy esziendővel a rendőrségnél történt kihallgatása után a tanu hozzám jött s azt mondta, hogy én még tartozom neki a címekért. E közben összezőrdültünk s én megütöttem.

Dzsidáskapitány a börzén.

Tritetty Ottmár dzsidáskapitány elmondja, hogy 1906-ban örökölt s akkor azon gondolkozott, hogyan helyezhetné el a legjobban a vagyonát. A tiszti étkezőben olvasta a Finanzieller Wegweiser, melyben az volt megírva, hogy a tőkepiénzesek legjobban kamatozó papírokban helyezhetik el a pénzüket. E lap révén ismerkedett meg a Neumann-céggel, akinek tanácsára 125 darab vasuti forgalmi részvényt vett. A részvények emelkedtek s ekkor a cég azt ajánlotta neki, hogy adja el a papírokat s vegyen helyette jungbunzlai részvényt. Nem tudta, hogy a Finanzieller Wegweiser a Neumann lapja.

Elnök: Tehát a vasuti részvényen nyert?

— Igen.

— Nem látogatta meg a cég ügynöke, hogy rábeszélje, hogy adja el a vasuti részvényeket?

— Gondolom, hogy járt nálam egy ügynök. Mikor eladtam a vasuti részvényeket, nyertem rajta 1000 koronát. Ez megerősítette a bizalmamat, de azért nem volt szándékom jungbunzlai részvényt venni, a cég rábeszélésére azonban vettem 100 darab jungbunzlai részvényt 396 koronájával.

— Nem kötötte ki, hogy ha az árfolyam leszállt 387 koronára, hogy a cég akkor köteles a papírt eladni?

— Erre nem emlékszem.

— Hogyan bonyolították le az üzletet?

— Mikor az árfolyam hanyatlott. Herzfelder ügynök meglátogattott s megnyugtattott, egyuttal tanácsolta, hogy más papírt vegyek. Én megtartottam a jungbunzlai papírt s egyuttal 25 darab agrár- és járadékbank-részvényt vettem.

— Mi történt a jungbunzlaiakkal?

— Mikor láttam, hogy egyre hanyatlanak, eladtam őket. Neumann ekkor 3000 korona pótfedezetet kért.

— Mi volt a célja az üzlettel, tőkebefektetés vagy nyereség?

— Spekulálni akartam.

— Mennyit vesztett összesen?

— 5580 koronát.

Dési Géza dr.: Ugy látom, hogy a kapitány ur érti a tőzsdéügyletet?

— Sokat nem értek hozzá.

— Azt mondja, hogy a tiszti kaszinóban egy brosurát talált s annak alapján rendelte meg a cég lapját. E szerint Neumannt nem is ismerte?

— Nem ismertem.

— Honnan tudja a kapitány, hogy a cég nem vette meg a papírokat, hanem in sich játszott?

— Ezt a bűnpörből tudtam meg.

— Vajon abban az esetben, ha bebizonyítanám, hogy a cég megvette az ön papírját, akkor is föntartaná azt az állítását, hogy megosalták?

— Nem vagyok eléggé tájékozva, hogy erre feleljek.

— Megesalva érzi magát abban is, hogy ezer koronát nyert?

— Nem lehet az egyes eseteket egymástól elválasztani, hanem az egész esetet a maga összesében kell megítélni. Hiszen azt sem tudom bizonyosan, hogy valóban nyertem-e ezer koronát. Moglehet, hogy a cég, ha kértém volna, elküldte volna az ezer koronát.

A tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

TANÜGY.

Hogyan neveljük a tanuló ifjuságot.

(Marinkovics Péterné pályaműve. — Ami mindég aktuális.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 22.

Metzger dr. aradi hitoktató kenetteljes szavakkal jelentette ki a Mária-kongregáció megalkulását vasárnap délután az aradi főreáliskolában. A felviágosultabban gondolkozó szülők ebből szomorúan látják, hogyan csempészik be az iskolába lelkiismeretlen pedagógusok azokat a tév-eszméket, amelyek széttagolják az ifjuságot és a gyűlöletet plántálják a zsenge lelkekbe. Vigasztalásul szolgáljon, hogy vannak még liberális pedagógusok is, akik nem a kongregációkban látják az ifjuság egyedüli lelki vigaszát.

Ezek közé sorolható Marinkovics Péterné, született Tabakovics Mária, akinek tizenhét esztendővel ezelőtt készült pályaműve fekszik előttünk. A Kölcsey-egyesület 17 év előtt pályadíjat tűzött ki pedagógiai műre. Ezt a díjat Tabakovics Mária nyerte el okos, tartalmas pályaművével, amelyet arról irt: hogyan lehet elérni, hogy már az iskolában a gyermekek között ne mutatkozzanak bizonyos elkülönítések felekezeti, vagyoni és nemzetiségi szerint.

A figyelmet érdemlő pályamunkának azt a részét, amely a vallással foglalkozik, kiástuk a feledés porából. Mert ebből nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek is tanulhatnak — éppen most.

A gyermek előtt a vallás fogalma — írja Tabakovics Mária — sokkal nagyobb, sokkal felfoghatatlanabb, semhogy abban különbségeket ösmerné. Ha hallunk is olykor olykor egy-egy más vallását kicsinylő, vagy becsmérlő szót a gyermekek ajkáról elröppenni, az legtöbbször csak az iskolán kívül hallottak s fel nem fogottak utánzásából ered. Tanítsuk meg őket tehát arra, hogy mindnyájunknak közös atyja az ég Ura, aki nem azt nézi, hogy Istennek, Jehovának, vagy Allahnak nevezik őt, aki nem azt hallgatja, minő nyelven rebegjük hozzá imáinkat, hanem arra tekint, milyenek tetteink, milyenek vagyunk embertársaink irányában. Legesekélyebb elkülönítések az iskolában talán éppen azon a téren mutatkoznak, melyen napjainkban a felnőttek oly ekkeseredett küzdélmét folytatnak egymás ellen: a nemzetiség terén. Azt hiszem, szinte fölösleges mondanom, a nemzetiségi ellenségeskedés megállítására mily hatalmas fegyver a hazaszeretet fölébresztése. Tanítsuk meg növendékeinket szeretni ezt a drága szülőföldet, melyhez annyi szent kötelek fűz bennünket, melyből, mint a költő mondja: „Nincs szebb hazája senkinek”, akkor talán sikerülni fog a nemzetiségi ellentéteknek is lassan lassan élett venni. Ima, az elmondottakat tartom ama irányadó pontoknak, melyeket a tanítónak követnie kell, hogy ne mutatkozzanak már az iskolában annyira ezen társadalmi elkülönítések s bárha azt hiszem, hogy e különbségeket teljesen megszüntetni lehetetlen munka, ha sikerült azokat legalább lehetőleg elsimítani s az egymás iránti türelmet felkeltetni, működésünk nem volt hasztalan s új erőt meríthetünk új munkálkodásra azon tudatból, hogy megtettük kötelességünket.

(—) Áthelyezések. A vallás és közoktatásiügyi miniszter Lengyel Részvét, az aradvár-

megyei kir. tanfelügyelőségi hivatalba berendelt állami elemi iskolai tanítót az aradi állami elemi iskolához rendelte ki, és Tichy Ferenc aradi állami elemi iskolai tanítót az aradvármegyei kir. tanfelügyelőséghez szolgálattételre rendelte.

Miért degradálták a főherceget?

— Polónyi interpellációja Burg Ferdinánd házassága miatt. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése)

Budapest, november 22.

A Ház mai ülése végén egy rendkívül érdekes interpelláció hangzott el: Polónyi Géza szavára tette az udvar legfrissebb szenzációját. Interpellációt intézett a miniszterelnökhöz Ferdinánd Károly Lajos főherceg házassága és rangjának elvesztése tárgyában. A Ferdinánd Károly Lajos főhercegből egyszerűen és szerényen Burg Ferdinánd Károlylyá degradált szerelmes fenséges ur ügyét tette szavára Polónyi a parlamentben. Nagy érdeklődés mellett fogott hozzá Polónyi az interpellációt megokoló beszédéhez. Azzal kezdte, hogy az utolsó évtizedek történetében az uralkodó család számos gyászos eseményét találjuk.

(A törvénytelen gyermekek)

— A gyászos lapoknak — mondta Polónyi — rendszeren a Hausgesetz, az uralkodócsalád házitörvénye a forrása. Ez a germán jogi eredetű statutum ellenkezik a magyar nemzet törvényeivel, a természet és a vallások szabályaival. Ezt a házitörvényt soha Magyarországon ki nem hirdették s így nálunk a törvény erejével nem is hathat. Ez az egyensúlytalanság elve alapján behozza a család életébe azt a tételt, hogy ha a gyermek nem egyenrangú szülőktől származik, akkor nem az apa, de az anya rangját követi. Megbélyegzi előbb az anyát, azután megbélyegzi a gyermeket. Már ez a rendelkezés az arunkba kergeti a vért. Az uralkodó család tagjainak vagy meg kell tagadniuk az evangélium tanításait, az etika törvényeit, vagy le kell mondaniuk rangjukról, anyagi jólétükről, egész eddigi életükről. Ez a barbár házitörvény most újabb áldozatot követel...

Hosvay Lajos: Van elég főherceg! (Derűtlenség.)

Polónyi Géza: Nekünk, a függetlenségi pártnak, érdekünk volna azt mondani, hogy minél inkább fogyjanak a főhercegek, annál inkább közeledünk a szatad királyválasztáshoz. De, úgy látszik, ennek a vandalizmusnak a jobboldalon vannak hívei... (Nagy derűtlenség és mozgás a jobboldalon.) Mi az ember szeretet elvein alapulva, a főhercegeknek is meg akarjuk adni az emberi jogokat. November 18-án megjelent a Budapesti Közlöny nem hivatalos részében egy kommuniké, mely szerint Ferdinánd Károly főherceg a külföldön engedelem nélkül házasságot kötött, minek folytán a királyi kegyelmesen megengedve neki, hogy főhercegi és katonai rangjáról lemondjon. (Derűtlenség.)

Abrahám Dezső: Kegyetlen kegyelem!

Polónyi Géza... A főherceg ezután a Burg Ferdinánd nevet fogja viselni. Belügyminiszteri engedelem nélkül. A magyar kommuniké szerint a főherceg rövid idővel ezelőtt, az osztrák szerint vor einiger Zeit kötötte a házasságot. Ez a különbség nagyon fontos. Mert a főhercegnek két gyermeke született a kérdés, ezek törvényes ágyból születtek-e s mint a főherceg gyermekei, főhercegek s trónörökösre hivatottak-e? (Nagy mozgás.) Mert a lemondás csak most következvén be, az azelőtt született gyermekek a főherceg gyermekei. Ő nyomban megnyugszik, ha valamelyik felelős miniszter kijelenti, hogy a hivatalos lap nem hivatalos részében megjelent közleménynek semminemű közjogi hatása nincs, sem a főherceg főrendiházi tagságára, sem egyéb jogaira és kötelességeire.

(Wohenberg Zsófia.)

A főrendiház névjegyzékében a harmadik helyen ott van az uralkodóház tagjai sorában Ferdinánd Károly főherceg. Tehát ezen a helyen hivatott a trónöröklésre is. Ez alaposan fokozza a kérdés jelentőségét. Ő Ferenc Ferdinánd feleségét a jövő magyar királynénak tartja... (Taps a baloldalon.)

Sámegei Vilmos: Ő a mi királynénk. Semmi közünk a Hausgesetzhez!

Benedek János: Meg fogjuk koronázni!

Polónyi Géza: Szól a sok morganatikus házasságról. Az első ezek közül, amely a magyar törvényhozás elé került, a Ferenc Ferdinánd főherceg. A magyar jog a nőnek mindig megadja azt a jogot, amely a férjé. A magyar törvények nem ismernek morganatikus házasságot. Mi csak törvényes házasságot és bagó hiten élőkét ismerünk. (Nagy derűtlenség.) Ez a magyar jog örök dicsősége. A Hausgesetz gyámokdása ellenkezik a magyar törvényekkel, mert azok nem ismerik el azt, hogy egy nagykeru férfi csak valaki engedélyével köthessen házasságot. A pragmatika szankció azt mondja, hogy a Habsburg-családban az a férfi, aki törvényes házasságból származik, főherceg. Botránys dolog, ami most történt. Mert ha egy főhercegi rangot meg lehet venni császári parancsossal, a nemzet megkérdése nélkül, akkor az öröklés rendjét is a császári parancs állapítja meg, nem a törvény.

(Alkotmányosan!)

Polónyi Géza: Elsősorban követeli, hogy az ilyen rangvesztés alkotmányos formák közt kerüljön a nemzet törvényhozásának döntése alá.

Egy hang: Ne az árverési hirdetmények mellett.

Polónyi Géza: A dolgot közjogi jelentősége miatt hozta a parlament elé. Mert a törvényhozás veszedelmes játékkal áll szemben. A főhercegi rangról való lemondás a nem hivatalos részben került a nyilvánosság elé és megtörténhetik, hogy a főrendiházban kerül tárgyalás alá és a főrendiház azzal az indokolással törli a főhercegek sorából, hogy megszűnt az uralkodóház tagja lenni. Ilyenformán a Ház tudta nélkül olyan prejudicium történik, melynek káros hatása lesz.

(Az interpelláció.)

Felolvassa a katekizmusból a házasságról szóló szakaszt. Borzasztó dolog, hogy akad, aki a katolikus tant így fölforgatja. Ez a fel fogás törvényes házasság helyett ágyasságra kényszerít. Előterjeszti interpellációját, amely így hangzik:

1. Való-e, hogy Ferdinánd Károly Lajos főherceg őfelsége a külföldön házasságot kötött?

2. Ha igen, hajlandó-e a miniszterelnök a képviselőházat ezen házasságkötésnek hiteles anyakönyvi adatairól, nevezetesen arról, hogy hol, mikor, kivel és milyen vallásfelekezethez tartozóval kötött ez a házasság, tájékoztatni?

3. Való-e, hogy a nevezett főherceg, akinek nagykorúsága és otelekvőképessége kétségen kívül áll és törvényeink értelmében házasságkötéséhez senkinek gyámoló beleegyezésére szüksége nem volt, azon okból, mert házasságát őfelsége engedelmével kötötte meg, főhercegi címéről és rangjáról lemondani kényszerült?

4. Ha ez való, úgy tisztelettel kérdem a miniszterelnök urat, tulajdonít-e a vezetésé alatt álló kormány ezen lemondásnak bármely irányban olyan joghatályt, mely a nevezett főherceg urnak akár személyére, akár a házasságból leszármazható gyermekeire való tekintettel a nemzet és királya között létrejött és az 1723. évi I., II. és III. törvényeikké becikkelyezett szerződésben megállapított trónöröklésnek rendjén változtatna, a főherceget vagy törvényes gyermekeit az örökös főrendiházi tagságtól megfosztaná, továbbá a főhercegeket,

illetőleg törvényes leszármazóit az udvarnagyi bíróság hatásköre és illetősége alól kivonná?

5. Ha igen, megegyeztetetőknek tartja-e a miniszterelnök ur alkotmányunkkal, hogy ezen lemondásnak a 4. pontban foglalt következményei, vagy azoknak bármelyik joghatása a nemzet törvényhozásának tudomása, hozzájárulása s a lemondásnak becikkelyezése nélkül álljon be?

6. Van-e tudomása a miniszterelnök urnak arról, hogy a nevezett főherceg örökös főrendiházi tagságának törlése iránt intézkedések szándékoltatnak vétetni, s ha igen, hajlandó-e a képviselőházat ennek módozatairól tájékoztatni?

A miniszterelnök még nem válaszolt az interpellációra. Az ülés negyedháromkor végződött.

Kitünő üzlet.

— Uzsora-vád egy aradi kereskedő felelése ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 22.

Érdekes pert tárgyalt ma az aradi járásbíróóság. Nincs kizárva, hogy a sommás per felperese rövid idő múlva vádlottként fog az aradi törvényszék előtt állani, s az alperes, mint magánvádló és sértett fog a tárgyaláson megjelenni.

A sommás keresetet L. Gy. aradi ismert kereskedő felesége indította Ottlakán Mitru aradi földműves ellen. L. Gy.-né keresete szerint ő 1889-ben 100 és 1892-ben 50 koronát adott kölcsön Ottlakán Mitrunak, ki az összeget neki mai napig sem fizette vissza. Így a felperes kéri a törvényszéket, hogy alperest ítéletileg kötelezze a 150 korona kereseti tőke s ennek 1890. július 1-től számított nyolc százalékos kamatainak megfizetésére.

A tárgyaláson Ottlakán ügyvédje Veliciu Romulusz dr. el is ismerte ügyfele nevében, hogy az a kereseti összeget a mondott időben tényleg kölcsönvette L. Gy.-néől, azonban Ottlakán a kereseti összeget, ha nem is készpénzben, de természetes szolgáltatásban már rég visszafizette a felperesnőnek, sőt ennek a szolgáltatásnak pénzbeli értéke jóval felülmúlja a kereseti összeget s annak nem nyolc, de legalább harminc százalékos kamatait.

Ugyanis L. Gy.-né, midőn a 150 koronát kölcsönadta Ottlakánnak, kikötötte, hogy az neki, mindaddig, míg a pénzt vissza nem fizeti, naponta 1 liter tejet szállít teljesen ingyen. Ottlakán szerült helyzetben volt, s elfogadta a kikötést. Kötelezettségének egészen a múlt év nyaráig híven eleget tett s így a kölcsönvett 150 korona ellenében huszonegy éven keresztül szállított ingyen tejet a felperesnőnek. Így az az összeg, amelyet a 150 korona ellenében Ottlakán L. Gy.-nének adott, a tej literjét 20-24 fillérjével számítva mintegy 1500-1900 koronát tesz ki.

Veliciu dr. kérelmére a járásbíróóság elrendelte a bizonyítási eljárást arra nézve, hogy Ottlakán tényleg szállított-e ingyen tejet a kölcsön fejében a felperesnőnek. Ha Ottlakánnak ezt sikerül bebizonyítani, akkor hivatalból indul meg az eljárás uzsora büntette miatt L. Gy.-né ellen.

A honvédelmi miniszter Bécsben. Budapest-ről jelentik: Hazai ma délután rövid idei tartózkodásra Bécsbe utazott. A honvédelmiügyi minisztert tárcája körébe eső ügyek elintézése szőlította Bécsbe, ahol a közös hadügyminiszterrel fog tanácskozni. Nincs kizárva, hogy a királyhoz kihallgatásra fog menni.

A temesvári rablógyilkos.

— Csütörtökön ítélt az esküdtszék. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Temesvár, november 22

Ma délelőtt kilenc órakor nyitotta meg a főtárgyalást Virág Béla dr. kir. törvényszéki elnök szakadatlanul, nagy érdeklődés közepette. Vádlott ma mintha egy árnyalattal még sápadtabb, még gonoszabb arc kifejezésű lett volna.

(A rendőrkapitány vallomása.)

Mikes Gábor dr. rendőrkapitány volt ma az első tanu.

Előtte beismerte azt, — vallotta Mikes — hogy megleste Löwingeréket, amikor elhagyták a zálogházat és a gyárvárosi park közelében megállította Löwinger Ferencet azzal, hogy zajt hallott az üzletben. Löwinger vissza is jött, bementek és ott négy szurással megölte és széklábbal fejbeverte. Beismerte, hogy két héttel előtte már felkereste Löwinger Ferencet, de akkor nem merte elkövetni a tettet, mert a rokonok közül többen jöttek el a zálogházba. A vallomásnál jelen volt a vizsgálóbíró is.

Balázs István: Olyan részletesen nem mondtam el, hanem a kérdésekre válaszoltam csak.

Elnök: Ismerte a vizsgálóbíró?

Balázs: Nem ismertem.

— Lássam nem mond igazat, mert egy másik ügyében is Fehér volt a vizsgálóbíró és már ismeri.

— Ismerem, nem mondom, hogy nem ismerem, de amikor bekísértek olyan törődött voltam.

Naftali esküdt: Azt is bevallotta, hogy dektívnek adta ki magát a vádlott?

Mikes Gábor dr.: Beismerte.

(Akkor látták Balázst.)

Kleofás János következett most, akit nagy kíváncsian vártak, mert ez az a tanu, aki látta Balázst az üzletbe bemenni.

Elnök: Szokott maga délben megfordulni az Erőd utcában? — Igen, mert ez volt a rendes utam. — Emlékszik a rablás napjára? — Igen, akkor először reggel mentem arra és Balázst már a Jenő herceg-téren láttam reggel. — Hol látta még? — Délben egy órakor a Mária Terézia utca végéről láttam Balázs Istvánt bemenni a zálogházba.

Határozottan felismerte? — Igen. — Mit látott akkor? — Azt láttam, hogy Balázs István egy öreges, görnyedt emberrel bement az üzletbe. Balázs még segített a rolót felhuzni és mindketten bementek. Én tovább nem figyeltem és az Erzsébetvárosba mentem. — A rendőrkapitány előtt azt mondta, hogy egy erősebb ember volt a másik, a vizsgálóbírónál pedig már részletesen leírta Balázs személyleírását sőt még a ruhájára is emlékezett? Mi ennek az oka? — A szembesítésnél ráismertem Balázst. — Meg mer esküdni, hogy ez az, akit Löwinger bement az üzletbe?

— Egésze meghatározottan.

Boross Dezső dr. kir. ügyész: Ki ment be elsőnek? — Löwinger Ferenc.

Láng Béla dr.: Az a másik ember, akit a bank sarkán látott, az két gyanús férfi volt, vagy pedig két deák? — Két deák volt a sarkon, akik valószínűleg a leányiskola növendékeit várják.

Láng: Ujságot nem olvasott azelőtt vagy akkor? — Nem és az esetről nem beszéltem senkivel.

A törvényszék elrendelte tanu megesketését.

Rosenberg Vilmos gimnázista tanuló következett, aki a második osztályba jár.

— Egy óra tájban akkor a Jenő herceg-téren jártam és sétáltam a tűzészertár felé. — Miért emlékszik arra a napra? — Mert a 7. és 8. osztály tanulói akkor céllövészetet rendeztek. — Mit látott az Erőd utcában? Negyed és félkettő között egy embert láttam kijönni a Löwinger bolból. — Nézte meg, ez volt? — Igen. — Határozottan felismeri? — Igen. — Maga mellett ment el? — Mellettem és még morgott is valamit. Nagyon gyorsan ment és amikor a sarokhoz ért, a színház felé fordult be. Hogy volt öltözve? — Szürke nadrág és fehér szalmakalap volt rajta.

Elnök: Látja Balázs, ez egy ártatlan, igen intelligens kis deák, aki magát látta az üzletből kijönni?

— Az nem igaz. Én láttam két kisebb deákot. Annak a titkát nem tudom, hogy miért mondja ez a deák, hogy én jöttem ki az üzletből. — Tehát maga nem jött ki a helyiségből. — Nem.

(Nevetséges levél.)

Láng Béla dr. védő hirtelen fölemelkedett most és egy levelet adott át a kir. törvényszéki elnöknek. A levél ebben a percben érkezett az ő címére az irodájába, de a kir. törvényszéknek szól. Kérte ezt a levelet felolvasatni.

Elnök szünetet rendelt el, mely alatt a kir. ügyész átolvasta a levelet, amely német nyelven van írva.

Szünet után

Boross Dezső dr. kir. ügyész szólalt fel:

— Ez a levél nem lepott meg és az lepott volna meg, hogyha nem jön meg. Hanem lett volna köztudomásu, hogy a bizonyítás felvétele ma véget ér, akkor csak holnap érkezett volna meg. *Ez a levél egyszerű misztifikáció, amely jelentőséget nem érdemel. Nem is ellenzem a levél felolvasását.*

Virág Béla dr. elnök elrendelte a levél felolvasását, mely így szól:

Ugy hallottam, Balázs akasztófára lesz ítélve, pedig ártatlan. Hagyják szabadon, mert én öltem meg Löwinger egy radikális késsel. De nem volt szerencsém és a hegedűt ott kellett hagynom az ajtó előtt. Minthogy látom, Magyarországon nem talállok szerencsét, azért uton vagyok a menekülésben, esetleg öngyilkos leszek. Az öreg zsidó még többet is érdemelt volna, mert nagyban esalt. Én nem gyilkosságot akartam elkövetni, hanem verekedés közben történt. Amikor már halott volt, akkor raboltam, de nem volt szerencsém. Engem elevenen már nem kapnak meg. Vidika János.

A levél a közönség között gunyos mosolyal találkozott és nem volt egyetlen ember sem, aki hitelt adott volna ennek az erőltetett helyesírási hibákkal telt levélkének.

A postabélyegző szerint a levelet Zombolya és Nagyikinda között adták fel a vasuton a mozgópostára.

Maczokán Mária teljesen lényegtelen vallomást tesz és semmire sem emlékszik.

Elnök: Elmeget.

Tanu: Mehetek haza, mert disznót ölök ma és sietek! (Zajos derűtség)

(Felberék — szabadlábán.)

Boross Dezső dr. kir. ügyész: Az a vád, amelyet Felberék ellen emelt a királyi ügyesség, nem bír már pozitív alappal. Tény az, hogy a bűnrészesség legesekélyebb gyanuja sem terheli Felberéket és a gyanu a főtárgyalás során teljesen megdőlt. Arról lehetne szó, hogy Felbernek homályos sejtelme lehetett, hogy Balázs Istvánnak pénze van. A sejtelmet vád tárgyává tenni nem kívánom, eleget bü-

hódtek a vizsgálati fogságban és én ezennel ellenük az orgazdaság vádját elejttem.

Elnök: A kir. törvényszék ennek alapján megszünteti az eljárást Felber Lajos és Balázs Anna ellen, akik orgazdasággal vannak vádolva. Felber és Balázs Anna elmehetnek!

A két volt vádlott sietve hagyta el a termet.

(A rablógyilkos elméje.)

Ezután az orvosszakértők meghallgatása következett arra nézve, hogy minő volt Balázs elméleti állapota. Elsőnek Szigeti Henrik dr.-t hallgatták ki.

A vádlott testi és szervezeti viszonyait vizsgálva kijelenti, hogy semmi néven nevezendő komolyabb szervi, vagy testi bajban nem szenved. Fején semmi elváltozás, mely gyanítani engedné, hogy beteges hajlamu és sohas m panaszkodott betegség miatt. Étvágya, álma rendes, csupán az utóbbi napok éjszakai tölti nyugtalanul. Ezután áttér az elmeállapotára alkotott véleményének előadására. Nagy nehézségekbe ütközött munkája, mert a vádlott nagyon zárkózott volt vele szemben és konkul megtagadott minden választ, sokszor jelentéktelen kérdésekre is. A vádlott hely és idő dolgában mindenkor helyesen van tájékozva. Teljes öntudatának birtokában van, nem ivott akkor sem, mikor a tettet elkövette és nincs más oly körülmény sem, mely őt öntudatától megfosztotta volna. Minden kérdésre logikusan válaszol, ha közlékeny, iskolázottságához képest éles felfogása és ítélőképessége van, emlékezőtehetsége nem zavart, nem homályosult el soha. Téveszméket nem nyilvánít, nem beszél fére, hallucináció, víziói nincsenek és nem is voltak, nem áll kényszerképzetek hatása alatt és benső ösztönei nincsenek. Szóval, semmi oly körülményt nem tapasztalt, mely sejtetni engedné, hogy elmebeteggel állunk szemben.

— Kerestem korai züllésének okát és megállapítottam, hogy ez nem benne rejlt kóros hajlam folyománya, hanem külső, rajta kívül álló okok következménye. Nem részesült kellő nevelésben, szülei viszálykodása hatással volt reá, elvették rendes foglalkozásától, anyjának része volt a fiu egyik lopásában, korosmába állították be, hol a rossz utra tért.

(Vita a védővel.)

Láng Béla dr.: Normális szülöktől származó tizennégy éves gyermekben a rossz környezet stb. következtében kifejlődhetik egy korlátolt idegrendszer?

Szigeti dr.: Nem. Ez csak a bűnözésre való hajlamot idézheti fel.

Elnök: Tehát általában lehetséges, csupán Balázs esetében van kizárva?

Szigeti dr.: Egyáltalában lehetetlen.

Láng dr.: A büntető perrendtartás csak korlátolt beszámíthatóságot ismer. Hol és ki határozta meg azt a határt, melyet a szakértő ur véleményében most felállított.

Szigeti dr.: Mi, orvosok állítottuk fel és ítéljük meg, mert a büntető perrendtartás ezt reánk és nem pedig az ügyvédekre bízta.

Láng dr.: Ha ön csak orvos és nem pszichiáter, akkor én már nem is vitatkozom önrel!

Elnök: A tónus, melyet a védő ur a szakértő ural szemben használ sértő és nekem kötelességem az orvos urat megvédelmezni.

Védő: Hát a millió a beszámíthatóságra nincs befolyással?

Szigeti dr.: Ennek eldöntése és megbírálása nem reám, hanem a jogászokra tartozik.

Urbanetz dr. orvosszakértő egyező véleményt mond.

(Befejezik a bizonyítást.)

Szünet után Szász János dr. szavazóbíró elolvassa a Balázs Istvánnak kiállott büntetésre vonatkozó ítéleteket, katonai bünlajstromát és törzskönyvi kivonatát, továbbá a váci tegyházigazgatóság átiratát, amely szerint a vádlott züllött erkölcsű ember, akitől semmi jó sem várható és végre a vádlott vagyoni bizonyítványát, amely szerint Balázs teljesen vagyontalan.

Miután sem a vád, sem a védelem, sem az esküdtek részéről előterjesztés nem történt, Virág elnök a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánítja és felkéri Boross királyi ügyészt az esküdtekhez intézendő kérdések feltételére.

(A kérdések.)

Boross Dezső dr. királyi ügyész két kérdés feltételét javasolta.

Az elnök ezután a kérdések szövegezését ma délutánra tűzte ki, s a tárgyalást holnap reggel kilenc óráig felfüggesztette.

Ítélethozatalra csütörtök este előtt alig kerül sor.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A Kuria egy törvényszék ellen.

(Különös eset.)

Árvirati tudósítás.

Budapest, november 22.

A múlt évben erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés miatt két és fél évi fogházra ítélte a veszprémi esküdttörvényszék Kovács Géza szentkirályszabadjai kováosságát, aki atyjának szülőjében, Szentkirályszabadján, a múlt év április 6-án agyonlőtte Cseh István gazdalegényét, aki lesből megtámadta. Cseh és Kovács régi haragosok voltak és Cseh többször megtámadta Kovácsot. Egyszer, amikor künn a mezőn találkoztak, Cseh megint rátámadt és az ugyszólván még gyermekkorú Kovács kénytelen volt a maga védelmére fegyvert használni. A törvényszék szabálytalan eljárása miatt az esküdtek bűnösnek találták. A Kuria azonban 1910. november 10-én hozott végzésével, *Edvi Illés Károly dr. és Rupert Rezső dr. védelme alapján megsemmisítette az ítéletet és új eljárást rendelt el.* A veszprémi esküdttörvényszék a vádlottat újra elítélte, ezúttal két évi fogházra. A védő ez ellen semmisségi panasszal élt. Tegnap tárgyalta Vavrik Béla elnöklésével a Kuria újra az ügyet és ismét megsemmisítette az ítéletet. És pedig egyrészt azért, mert a bíróság nem tette föl a védőnek az erős felindulásra vonatkozó kérdését, másrészt és főleg azért, mert az esküdttörvényszék elnöke az esküdteket a törvénnyel ellenkező, sőt a Kuria megállapítása szerint, az *eldöntendő kérdéseket elhomályosító kitanítással megtévesztette.* Ugyanis azt a fölvilágosítást adta, hogy a jogvédelem meg nem állapítása esetén nem lehet megállapítani azt sem, hogy a vádlott a jogos önvédelmet ijedségből lépte túl. Tekintettel arra, hogy a veszprémi törvényszéktől *objektív és igazságos eljárás a tapasztaltak után nem várható, a koronaügyész indítványára a Kuria újabb tárgyalásra a győri törvényszék esküdttörvényszékét delegálta.*

§ A jövő évi esküdttörvényszék. Tegnap állította össze a törvényhatóság három tagjából és a törvényszék bírói karának három tagjából álló bizottság a névsorát azoknak a polgároknak, akik az 1912. évben mint esküdttörvényszék fognak szerepelni az aradi büntetőtörvényszéken. A 164 esküdttörvényszék közül 112 aradi polgár, a többi pedig aradmegyei. A jövő évi első esküdttörvényszék ciklus februárban lesz.

§ Három hónap — egy ember életért. Ma tárgyalta az aradi kir. törvényszék Lakatos Sándor cigány lóalkusznak ismeretes gyilkossági ügyét. Lakatos tudvalevőleg ez év augusztus 25-én a vasuti vendéglőben Kraiczár János nevű társával verekedett. Lakatos kirántott bicskával akart neki menni Kraiczárnak s egy harmadik társuk, Rostás Mihály, hogy a vérengzést megakadályozza, közbe akart lépni. Amint azonban hátulról Lakatos felé közeledett, ez erős lendítéssel leeresztette kését s így anélkül, hogy ezt akarta volna, Rostást hasbaszurta. Rostás sebét kezével összefogva kitámolygott az utcára, ahol azonban összeesett s rövid idő múlva kiszenvedett. A mai tárgyaláson Lemberger Ágoston, Marmorstein Zsigmond, Daróczy István és Lakatos István tanuk egybehangzólag azt vallották, hogy Lakatos nem tudhatott arról, hogy Rostás a háta mögött áll. Kraiczár veszekedés közben azzal fenyegette meg Lakatosot, hogy kiszurja a szemét, erre Lakatos elővette bicskáját s hadonászni kezdett vele. Időközben bejött a szobába Rostás is és rászólt a két veszekedőre, hogy viselkedjenek csendesen. Ezek azonban nem is hallottak semmit, folytatták a veszekedést. Rostás ekkor zajtalanul Lakatos háta mögé ment. Ebben a pillanatban Lakatos nagy erővel lecsapta jobb kezét, melyben a kés volt s ezzel a mozdulattal Rostást hasbaszurta. Rostás kitámolygott, de a két veszekedő még akkor sem vett tudomást róla; s maga Lakatos sem vette észre, hogy társát megszúrta. Az ügyészség Lakatos ellen gondatlanságból okozott emberölés büntette miatt emelt vádat, míg Kraiczárt kibégés miatt kérte megbüntetni. A törvényszék Popper Sándor dr. védőbeszéde után Lakatosot három havi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre, míg Kraiczárt 15 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ A legsúlyosabb büntetés. Valósággal a középkorba illő eset felett tárgyalt a minap a nagykanizsai kir. törvényszék egyik büntető tanácsa. Az volt a vád, hogy Légrád nagyközség bírója egy tolvay asszonyt, akit krumplilopáson értek, tilos uton szerzett holmijával a fején hangos dobszóval végigkísértetett a helység legnépesebb utcáin. Egészen úgy ment ez, mint ötszáz évvel ezelőtt volt szokásban, amikor a városok piacán a szegényoszlophoz láncolták huszonnégy órára a tolvajokat (s hogy egészen igazak legyünk: a nyelven asszonyokat is), vagy pedig kalodába tették őket, kezüket lábukat egy szál deszkának négy nyílásába zárva. A történelmi érző közönségi bírót a törvényszék hivatalos hatalmával való visszaélés címén elítélte, de mindössze husz korona pénzbüntetéssel büntette, s ezt az ítéletet is felfüggesztette. A folyó év július 22-én történt az eset, hogy a légrádi császár Pócsét Ferencné szül. Pécsi Katalin légrádi munkásasszonyt tetten érte, amint a mezőn burgonyát lopott. Bekísérve a tolvajt a község házára, s statárialiter ítélték bírót, a 65 esztendő Barna Mihályt azt mindjárt ott marasztotta a karcserben és másnap, vasárnap délelőtt, mikor az egész község népe a templomból, miséről özönlött hazafelé, arra kényszerítette, hogy a lopott 30 darab burgonyát fejére tegye és hét rendőrtől közrefogva, mögötte pedig a doboló kisbíróval végigvonuljon a község utcáin. A szerencsétlen, megtévedt teremtsé majd elsüllyedt szegényében, de muszáj volt e megszegyenítést elszenvednie. A tegnapelőtti tárgyaláson fél Légrád benn volt Nagykanizsán tanunak, de vallomásukra nem sok szükség volt, mert az ötletes vádlott mindent bevallott és mentségül csak annyit hozott fel, hogy a légrádi zilált erkölcsöket akarta e radikális módon megjavítani. Az enyhe ítéletnek persze mód felett örült és kijelentette, hogy ezentul megmarad az igazságszolgáltatás újabb fajta módjainak gyakorlata mellett, melyek csak a tettesnek kellemetlenek, de nem egyszersmind a bírónak is.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Csütörtök: *Othello*, tragédia, Shakespeare ciklus első estje. (B. bérlet.)

Péntek: *Szentivánéji álom*, vígjáték. (C. bérlet.)

Szombat: *Királyfogás*, operette. Új betanulással. (A. bérlet.)

Titkolózik a színügyi bizottság.

— A mai ülés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 22.

Ma délután Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott a színügyi bizottság. Kiutaltak több gyógyszer számlát és ezt az alkalmat a polgármester arra használta fel, hogy a színház gyógyszerérti költségeinek magasságát szóvá tegye. Felhívta Tisch Mór dr. főorvos figyelmét arra, hogy a drága gyógyszerek maholnap felemészthetik a színház segélyalapját és kérte, hogy a jövőben olcsóbb medicinát rendeljen a betegeknek. Különösen egyik primadonna receptjeit találta roppant költségesnek a polgármester, de a bizottság befejezett tényekkel szemben nem tehetett mást, minthogy a számlák kifizetését engedélyezte. Szendrei Mihály igazgató kérelmére a bizottság felir a kultuszminiszterhez és kéri, hogy a nyári színház bérösszegét vegye át a tárcája terhére.

A téli szezon alatt egy fővárosi hangverseny rendezőség az igazgatóval együtt öt hangversenyt rendez az aradi színházban. Szamosi Elza, Környei Béla, Dohnányi Ernő, Francillo-Kaufman Helén, Ysaye Eugén, Burrián Károly és Smedes Erich lépnek fel. Az igazgató azt kérte, hogy száz-száznegyven százalékos helyáremelést engedélyezzen a bizottság. Mint-hogy a karzati helyek árát nem emelheti az igazgató és így a szegényebb közönség is művészi értékű hangversenyekhez jut, engedélyezték a helyáremelést. Proscenium páholy 34, közép páholyok 30, a többi páholy 25, támlaszék 8—6—4, II. emeleti páholy 10, II. emeleti zárterék 2:50—2:30 koronába kerül.

Az igazgató képviselőjében megjelent Beregi Sándor dr. bejelentette, hogy december 4, 5, 6 és 7 napján egy olasz staggione társulat opera előadásokat tart a színházban és azért husz százalékos helyáremelést tervez az igazgató. A bizottság — a polgármester javaslatára — nem engedélyezte az áremelést, mert abban a reményben emelte a színházi helyárakat a múlt szezonban, hogy a közönség az ilyen kivételes alkalmakkor is a napiárak mellett járhatson a színházba.

Elhatározták, hogy Szendrei Mihályt, művészi működésének 25. évfordulója alkalmából a bizottság nevében Kádas Kálmán főjegyző fogja üdvözölni.

Ezután Nemess Zsigmond dr. indítványára zárt ülés következett, amelyen a színház vezetéséről és a tagok működéséről történt bírálat. A bizottság elhatározta, hogy a jövőben minden személyes természetű ügyet zárt ülésen intéz el, mert a felszólalásokkal nem akar senkinek sem ártani.

* *Othello*, *Szentivánéji álom*. Shakespeare halhatatlan szelleme ma este vonul be az aradi színpadra és a néző előtt megjelenik az *Othello* mély vonásokkal megrajzolt szereplői. A Shakespeare ciklust a nagy angol klasszikus legértékesebb alkotásával, a velencei mór tragédiájával nyitja meg a színtársulat, második előadásaként pedig a *Szentivánéji álom* játssza a társulat, amelyben az angol klasszi-

HIREK.

A gyanus tanu.

— Akit Achim András gyilkosságra bérelt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Székesfehérvár, november 22.

Megirtuk már ma, hogy Tauszer Mór, volt déli vasuti munkás, aki most könyöradományokból él Székesfehérvárott, azt a meglepő vallomást tette egy székesfehérvári csendőrőrmesternek, hogy néhai Achim András felbérelte őt kétezer koronáért, hogy ölje meg Békéscsabán id. Zsilinszky Eudrét. Ő szintez vállalkozott is erre a szerepre és száz korona előleget föl is vett Achimtól, de a gyilkosság végrehajtására nem is gondolt komolyan.

Székesfehérvárott azonban nagy kétkedésrel fogadják Tauszer vallomását. Horváth Géza csendőrjásőrőrmester, akinek a vallomást tette, kijelentette, hogy Tauszernak nincs bizonyíték a kezében. Emítést tett ugyan egy levélről, amelyben Achim azt írta volna neki, hogy vagy hajtsa végre azt a dolgot, amelyre vállalkozott, vagy pedig küldje vissza az előleget, — de ezt a levelet sem tudta fölmutatni Tauszer. Azt állítja, hogy Achim irását a minap közönséges levélben elküldötte idős Zsilinszky Endrének Békéscsabára.

Tauszernél mindössze egy levél van, amelyet id. Zsilinszky Endre intézett hozzá, kérve, hogy küldje el neki bizonyítékait. Ezt a levelet Világossy Károly tisztviselőnek és Gál Ferenc déli vasuti munkásnak is megmutatta, Tauszer egy tanura is hivatkozik, egy Hoffmann Herman nevű emberre, aki szerinte a múlt év december elején együtt látta őt Székesfehérváron Achimmal és kísérelőjével. Hoffmann kijelentette egy tudósítónak, hogy a mondott időben csakugyan látta Tauszert két idegennel. A mikor az idegenek eltávoztak, Tauszer száz koronát mutatott és abból áldomást ivott vele.

Tauszer három évvel ezelőtt a zsidó vallásról áttért a katolikus vallásra s azóta kéregető levelekkel árasztja el az országot. Minden héten hoz neki a posta pénzt. A múlt napokban Perczel Dezsőtől kapott utalványon tíz koronát.

Kenedi Géza dr., a Zsilinszky-fiúk védője, jelentést tett Tauszer Mór vallomásáról a budapesti ügyészségnek, amely valószínűleg elfogja rendelni Tauszer kihallgatását.

— Püspöki kinevezések. Budapestről jelentik: A király Mikes János gróf erdélyi egyházmegyei áldozópapot szombathelyi püspökké, — szamosújvári görög-katolikus püspökké pedig Hosszu Vazul lugosi görög-katolikus püspököt nevezte ki. A hivatalos lap egyik legközelebbi számában fogja közölni a kinevezéseket.

— A megbélyegzett klerikalizmus. A tisztántuli református egyházkerület ma kezdte meg őszi közgyűlését, Balthazár Dezső szuperintendens és Degenfeld József gróf egyházkerületi főgondnok elnöklésével. A gróf megnyitójában vázolta azokat az eseményeket, melyek a protestáns egyház életében a tavaszi közgyűlés óta fölmerültek. Majd harcias hangon kelt ki a kongregációk terjeszkedése ellen. Sajnálattal konstataulta, hogy a kongregációs szellem mindinkább terjeszkedik az állami középiskolákban, mi egyrésztől veszedelembe sodorja a reformátusok helyzetét, másrésztől a viszály magvát hinti el a különböző békében élő vallásfelekezetek között. Ezért kívánatosnak tartaná, hogy a protestánsok sorompóba állva, vegyék föl a küzdelmet a klerikalizmus szemben. Azt indítványozza, hogy az egyházkerület intézzen fölíratot a református konventhez a kongregációk terjeszkedése ellen.

— Bomlik a néppárt. Budapestről jelentik: A Házban ma délelőtt Zichy Aladár, Molnár János, Zboray Miklós és Szmeccsányi György hosszasan tanácskoztak, majd közölték a sajtóval, hogy Rakovszky beszéde miatt keletkezett ellentétek kiegyenlítésére megtalálták a megfelelő módot. Ennek ellenében az az értesülésünk, hogy Rakovszky István, aki a néppárt mai értekezletén nem vett részt, semmiféle magyarázó nyilatkozatra nem hajlandó, hanem testvérével, Rakovszky Bélával és Seertós Béla gróffal együtt ki fog lépni a pártkörből, de a pártnak tagja marad. Rakovszky Istvánnak ugyan különböző módokat ajánlottak fel arra, hogy ismeres nyilatkozatát enyhítse és magyarázza, de ő az ajánlatokat visszautasította és kijelentette, hogy nem hajlandó a pártkörnek továbbra is tagja maradni.

— Az egyházból kizárt teológiai tanár. Hónapokkal ezelőtt sokat irt az Aradi Közlöny György János unitárius teológusról, aki meghasonlott egyházával, megvált a kolozsvári teológián viselt tanári állásától s hosszú kálváriajárás után Aradon zsákhordója, később hivatalnok lett a Neuman-féle gőzmalomnak. — Itt bukkant rá a közérdeklődés és a cég európai gondolkozású vezetősége megismerve zsákhordója széleskörű intelligenciáját, angol levelezőnek alkalmazta Györgyöt. A volt tanár harca egyházával azóta tovább tartott s most jutott döntő fordulathoz. Az unitárius egyház kizárta kebeléből György Jánost, aki most új életpályát választott magának. A református-egyház kötelékébe lépett és a kolozsvári ref. teológia hallgatója lett. Az egykori teológiai tanárból teológia hallgató, már maga ez a tény is érdekessé teszi Györgyöt, akit nemrégiben még legnagyobb fiának tekintett a magyarországi unitarizmus s mint a jövő püspökét emlegették szelében. Kolozsvár egyházi köreinek különös szenzációja most az a levél, amelyben György János bejelentette végleges kilépését az unit. egyházból Ferencz József püspöknek. — György, aki jelenleg Kolozsvárott tartózkodik, érdekesen nyilatkozott egy újságrónak:

— A teljesebb lelkiismereti szabadság megtalálása végett csatlakoztam a református egyházhoz. Én, mint az unitarizmus hű követője, összeegyeztethetetlennek találtam a protestantizmus szellemével azt az egyházi alakulást, mely szerint a püspöki jogkör beteges kiterjedése az egyházközségek szabad lelkészválasztási jogát magába nyelte. Véleményemnek kifejezést is adtam s erre az alapítója emléket világraszóló díszszel, vidám bankettézéssel ünneplő unitárius egyház a leginkább hite szerint valónak találta azt az eljárást, hogy nemcsak teológiai tanári, de minden más egyházi szolgálatból is kizárja azt a hívet, aki a legteljesebb odaadással igyekezett az alapító Dávid Ferenc reformátor nyomdokaiba lépni. Azóta hosszú kálváriát jártam be s a lelki válság megtanított arra, hogy aki elveszítette a Krisztust, közel áll ahhoz, hogy Istenét is elveszítse. Így lettem én a református egyház tagja. György dr. különben beiratkozott a kolozsvári ref. teológia hallgatói sorába.

— Baleset a villamtelepen. Az Aradi Villamosági Részvénytársaság kazánházában ma délelőtt egy szivattyúnak felvonása alkalmával három munkás — névszerint Szentosi Sándor és Jeszenszky Dezső lakatosok, valamint Alikus Száva napszámos — megsérült. Mindhármukat sérüléseikkel a helyszínen megjelent mentők a közkórházba szállították. Alikus és Szentosi sérülései súlyosabb természetűek. A hatóság vizsgálatot indított, hogy a balesetért kit terhel felelősség.

kus közvetlenséggel telt humora csillámlik fel minduntalan. A ciklus második előadása a Szentivánéji álom, amelyben kivétel nélkül szerephez jutott a prózai színészek mindegyike. A ciklus rendezője nagy gondal készít elő a darabokat. A tündérrege cselekménye alatt Mendelson kísértő zenéjét játssza a teljes zenekar. Shakespeare mindtét darabját Keszler Ede rendezte.

* Ferrari operastagionának sikere. Tegnapelőtt mutatkozott be Nagyváradon Ferrari olasz operatársulata. A debüt osztatlan nagy siker kísérte és a közönség és sajtó egyhangulag megállapították, hogy a staggione minden egyes tagja kiváló művész, akik együttesben ritka műveltségben részesítik a zenekedvelő hallgatóságot. December negyedikén jön Ferrari társulatával Aradra, ahol négy estén át fog vendégszerepelni. A szinrekerülő operák megválasztásában még nem határozott a szinigazgató, több mint valószínű azonban, hogy a staggione a Savillai borbélyt és a Rigolettót eljátsza Aradon, ezenkívül tervbe vették a Fra Diavolo reprisét. A negyedik operaelőadás vagy a Bohémek, vagy a Traviata lesz.

* A négy ördög. (Szenzációs sláger az Apollóban.) Az artista világ forró-levegőjéből ritkán vitt eddig az irodalom történetek a nyilvánosság elé. Épen ezért nemcsak az érdekességével, hanem az ismeretlenség ingerével is mély hatást vált ki a négy ördög, amely a légtornászok, erdművészek és műlovarnok misztikus világából szakít ki a hoz élénk egy megrázó tragédiát. A négy ördögért rajong a cirkuss publikuma, mert az attrakció négy tagja, két macskaügyességű, életerős fiatalember és két bajszos, csodás szép leány emberfeletti produkciójával bámulatba ejti a legcinikusabb nézőt is. Az egyik fiatal artistának szerelmi viszonya van az attrakció egyik nőtagjával. Szerelmüket megzavarja egy parfümös levél, amelyet a fiatalember kap egy előkelő urinótól. Ez a levél nagy tragédiának lesz az okozója. A szerelmes szívű leány féltékenységből, amikor szerelmével a cirkusz levegőjében kuszik a drótköteleken, magával rántja a mélységbe a hűtlen fiatalembert. Borzalmas látvány a két fiatal lélek halála. Az Apolló igazán hatalmas és feledhetetlen sikert ért el a mai bemutatásával, amelyet holnap, csütörtökön megismétel. A négy ördög szintén a norvég filmgyártat dicséri. 177

* Az anya arcképe. Az Uránia színház sláger képei között is feltűnést kelt irodalmi szüzejével Az anya arcképe című dráma, amely Pierre Loti egyik novellája után készült. Egy szép fiatal aszony korai halála után, a férj hamarosan vigasztalást talál egy kurtizán oldalán. Egyetlen gyermeke nem érzi többé az apai szeretet melegét, az eddigi csóközön helyett ütlegekben van része és ha leszál az est, nincs senki, aki a gyermekkel törődne. Az érzékeny lelkű leányka egy este bánattól csordultig telt szívvel levelet ír a halott anyának, aztán fáradtan elalszik. Késő éjszaka hazatér az apa. Megdöbbenéssel olvassa el az ártatlan gyermek panaszos levelét, melyből szívébe markoló fájdalom sir ki. A szomorú levélre eszmélni kezd a férfi és szívében felülkerekedik az apa. Lázás csókjaival borítja el a gyermeket, akinek megesküszik az elhunyt anya arcképe előtt, hogy ezentúl csak gyermekének fog élni és mikor újból megjelenik a csábító szerető, ridegen kiutasítja a démont. A megható képet csütörtökön mutatja be utoljára az Uránia színház. 175

* Büszke szívek. Pénteken kerül színre az Uránia-színház legújabb három felvonásos szenzációja, a Büszke szívek, melynek tárgyát a tragikus végű Miksa mexikói császár életéből merítette a szerző. 175

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	151
Nyomda	151

— Uj állatorvos Magyarpécskán. Tragikusan fejezte be életét néhány héttel ezelőtt *Doktor Izidor magyarpécskai* állami állatorvos. Az öngyilkos állatorvos állását most töltötték be és a földmívelési miniszter *Duzsárdy Antal* állami állatorvost helyezte át Magyarigenből Magyarpécskára.

— A Katolikus Kör estélye. Az aradi Autonóm Katolikus Kör ma délután 5 órakor nyitotta meg közmívelődési estéinek sorozatát az ipartestületi székház nagytermében. Mindjárt az első estének érdekes előadója volt *Gieswein Sándor* kanonok személyében. A zsufoláig megtelt és különösen hölgyközönségben bővelkedő teremben *Lakatos Ottó* dr., a katolikus kör egyházi elnöke mondott megnyitó beszédet, amelyben a kör közmívelődési estéit, mint a vallásellenes irány ellen harcos és hasznos tevékenységű intézményt mutatta be. *Karhánek Ferenc*, az aradi zenekonzervatórium hegedűtanára mély érzéssel és erős technikával adta elő *Bach* és *Dvorák* egy-egy hegedűszármát. *Tóth Wally Horváth Gizella* felsőleányiskolai énektanárnő zongora kísérete mellett *Szent-Erzsébet* című melodrámat mondotta el hatásosan. Ezután *Gieswein Sándor* pápai prelátus mutatta be vetített képek kíséretében az Ós-Egyiptom emlékeit: a piramisokat, templomokat, mumiákat és hieroglifákat és azt a konkluziót vonta le tanulmányából, hogy az ujkori egyiptomi ásátások és tudományos kutatások a biblia állításait és történeteit igazolják. A nagyszámú közönség az előadókat, különösen *Gieswein*-t zajos tapsal honorálta.

— A halálos automobil katasztrófa. A temesvári törvényszék vádtanácsa *Hermann Béla* törvényszéki bíró elnöksége alatt ma foglalkozott a május hó 29-én történt automobil-katasztrófával, melynek indvaleműleg *Salgó Miksa* széphelyi nyug. közs. jegyző és a temesvári *Messenger-Boy* vállalat társtulajdonosa esett áldozatul. *Salgó* ugyanis nejevel, *Horovitz Gusztáv*-val együtt egy *Westinghouse*-féle próba-automobilon Aradra indult; utközben a kocsi felborult és *Salgó* halálát lelta, míg *Salgóné* és *Horovitz* súlyosan megsérültek. A vádtanács hosszas tárgyalás után *Dickert Józsefet*, a *Westinghouse*-gyár aradi igazgatóját és *Knotz* sóffort vád alá helyezte gondatlanságból okozott emberölésért. Az ügyben nemsokára kitűzik a fő tárgyalást.

— Itélet a szökevény hercegnő válópörében. *Flórenzből* jelentik: Az itteni törvényszék ma foglalkozott *Toselli* és *Toselliné* válópörével. A törvényszék kimondotta a választ. Ezzel szemben *Toselliné* azt az indítványt tette, hogy büntessék meg a férjét, mivel szeretőjét, egy színházi szépséget feleségének házába behozta azaz az ürüggyel, hogy nevelőnő. A bíróság az indítványt elvetette. A bíróság kimondotta, hogy *Toselli* és *Toselliné* fiát, *Filibertet* *Toselliné* nem kapja ki, hanem a gyereket *Toselli* szüleinek adják át, ahogy ezt maga indítványozta. *Toselliné*, aki a tárgyaláson rendkívül dühös lett, anélkül, hogy a bírák ama kérdésére, vajon az itéletet megfellebbezi e, választolt volna, az ajtót haragosan becsapta s elhagyta a termet.

— Aradon kifosztott gyáros. *Bluth József izerlauer* (Weszfália) gyáros Budapestről Erdélybe utazott az Aradon átfutó gyorsvonattal. Az aradi állomáson leszállott a vasuti kocsiából és a tolongásban zsebmetészek kifosztották. Négy százhatvan koronát tartalmazó pénztárcáját lopták el, míg 6 újságot vásárolt. Észrevette, hogy már a kocsiiban egy uriasan öltözött ember forgolódik körülötte, de ügyet sem vetett rája. Valószínűleg nemzetközi zsebmetészek működnek ismét az erdélyi vonalon.

— A divatkirály előadása. Budapestről jelentik: *Poirat*, a híres párisi női szabó ma este tartotta meg rendkívül szép és érdekes előadását a női divatról. A Hungária-szálloda földszinti fehérterme zsufoláig megtelt a főváros legelőkelőbb és legdivatosabbban öltözött hölgyeivel. Urak is voltak, azonban szerényen háttérbe vonultak. *Poirat* dicsérette a magyar asszonyok eleganciáját és a magyar divatművészet eredetiségét, aztán kijelentette, hogy a mostani sokféle divatáramlatok között is a divatnak hozzá kell szólnia az egyéniséghez. Sokáig tapolta a lelkes hölgyközönség *Poirat* rendkívül érdekes előadását. Majd 610 próbababok jelentek meg a színen s felvonultak sorjában *Poirat* hat szép modelljei, akik a legújabb divatokat mutatták be. A leányokat nagy érdeklődéssel nézte a közönség.

— Aradiak tiltakozása a kongregáció ellen. A kongregációnak aradi térfoglalása ellenhatást szült. Az ellenmozgalom élén a szabadgondolkodók aradi egyesülete áll, amely ma este népes gyűlésen elhatározta, hogy ez ügyben nagyszabású ellenakciót indít. Az ellenmozgalom a legszélesebb mederben indul meg. Többek között kérvényt intéznek Arad város törvényhatósági bizottságához, hogy a kongregációnak az iskolákba való behozatala ellen közgyűlésen foglaljon állást, az országgyűléshez e tárgyban feliratot intézzen és határozathozatal végett a többi társtörvényhatóságokat is keresse meg. Ezenkívül december elején nagyszabású tiltakozó népgyűlést rendeznek, amelyen a szomszédos városok bevonásával a progresszív mozgalom országos nevű vezérferfiat szólaltatják meg. Az ellenakció egyéb mozzanatai később fognak nyilvánosságra kerülni.

— Aki a fiát jelentette föl. *D. Lipót*, *Bercsényi-utca* 29. szám alatt lakó kereskedő a napokban Budapestre utazott. Súlyosan beteg feleségét szállította egy fővárosi kórházba. Elutazásakor a lakása összes ajtait gondosan bezárta, a kulcsokat magával vitte. Ma reggel hazaérkezve azt tapasztalta, hogy az ajtók zárai nyitva vannak, majd a szobába lépve a szekrényeket is nyitva találta. A házban lakó borbély eselédje arról értesítette, hogy *D.* fia négy barátjával megjelent és bement a lakásba, ahonnan ruhaneműket és egyéb ingókat vittek el. A kereskedő feljelentést tett a 16 esztendőes fia ellen, aki foglalkozás nélküli osavargó és akit a lugosi rendőrség is köröz.

— Az idej jótékony célú baba tombola. Előre látható, hogy a „Polgári nőegylet” által rendezendő baba-tombola az ideán is jól fog sikerülni. A hölgyközönség máris nagy ambícióval fogott hozzá a szébbnél szebb babák vásárlásához, *Fischer Simon* Nagyráuházában. Az Áruház babaosztálya, az ideán meglepően szép. A választék óriási nagy, mint még soha és tekintettel a jótékony célra, *Fischer Simon*, a babákat ugyszólván gyári árban boosájtja a t. vevőközönség rendelkezésére. 5653

— Hamisítás *Hauser Károlyné* ezredesné nevére. A tordai rendőrség ma egy szolgálati bizonyítványt küldött be az aradi rendőrségnek, melyet *Beus Béla* urasági inastól vett el. A bizonyítvány szerint az inas özvegy *Hauser Károlyné* ezredesné szolgálatában állott és magát becsületesen viselte. A rendőrség által felmutatott irást az ezredesné hamisítványnak jelentette ki. *Beus* már büntetett előéletű, akit az aradi rendőrség is letartóztatott egy ízben. *Winter Adolf* dr. aradi ügyvédnél követelt ellopást és ezért a törvényszék elítélta.

— Leesett a létráról. *Gruics Ignác* szobafestő segéd, ma délelőtt a Daák Ferenc-utca 3. számú ház lépcsőházában dolgozott. A nyolc méter magasságu padmalyt festette egy létrán állva, melynek egyik szárnyát a csigalépcsőn elhelyezett ládára tették, míg a másikat két munkás tartotta a levegőben. A létrát tartó láda megesuszott és a segéd lezuhant. Fejjel esett a márvány lépcső fokokra és súlyos sérüléseket szenvedett. *Bittner Róbert* ügyveltes rendőrfogalmazó és *Prohászka László* tb. főorvos jelentek meg a baleset helyszínén. Mint hogy ilyen magasságban nem létrával, hanem állványon szabad csak dolgozni, a rendőrség a segéd gazdája, *Kohn Jakab* ellen megindítja az eljárást.

— Katasztrófa a Maroson. Az 1910. év szeptember 15-én *Nikin János* csónakos tizenöt embert szállított át egy rozoga csónakon a Maros-vízen Aradról Ujaradra. Hirtelen szél kerekedett és a csónakot felborította. Négy utas halálát lelta a hullámokban. A kir. ügyészség *Nikin János* és *Herold János* vállalkozó ellen megindította az eljárást és az aradi törvényszék *Nikin* gondatlanságból okozott emberölés miatt elítélte 3 hónapi fogházra, de *Heroldot* felmentette. Felelőbezés folytán ma került az ügy a nagyváradi kir. ítélőtábla elé. *Kranner Zoltán* dr. védelme után a tábla az első bíróság itéletét helybenhagyta.

— Rendőri hírek. Nagy János 73 éves éjjeli őr ma délután a Gyár-utca 1. szám alatt lévő lakásán borotválva el akarta metszeni az ereit. Az aggastyán azonban annyira el van gyöngülve, hogy nem sikerült elpusztítania magát, még idejekorán észrevették az öngyilkosságot és a kórházba szállították. Öngyilkosságának okául anyagi romlását emlegette. Nemrégén még vagyonos ember volt, de egy közeli rokonának esőbejutása az anyagi romlásba juttatta. — *Ganyeczku Gerge*lyné 91 éves koldusasszony ma *Kinizsi-utca* 1. szám alatt lévő lakásán hirtelen elhunyt.

— *Petrás Sári*, a Berlinbe költözött nagy művész, lelkes terjesztője a dr. *Biró* féle „Havas Gyopár Crém”-nek, melyből postacsomagként is rendel. Ugylátszik, hogy a Párisban is kitüntetett arceszépítő mégis csak jobb a külföldi szereknel. 5093

— Egy *Kárpáti-féle* fejfájás elleni pastilla 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél *Kárpáti János* gyógyszerárában Arad, *Boros Béni-tér*. 4676

— *Geréb dr. jogi szemináriuma Kolozsvár, Farkas-utca 5. szám.* (A régi színház mellett.) Kiváló sikerrel készít elő jog és államtudományi szigorlatokra, alap és államvizsgákra, ügyvédi és bírói vizsgára, igen jutányos díjazásért. Három hónap alatt doktorátushoz jutat. A *Székely-féle* javaslat küszöbén vegye mindenki igénybe ez intézet segítségét. Tájékoztatót bérmentve. 4821

— A hölgyközönség figyelmébe! Az urí hölgyközönséget értesitem, hogy *Szentpál-utca* 8. alatt egy angol és francia női ruha műtermet nyitottam, ahol a legújabb divatlapok szerinti női kosztümöket és felöltöket legjutányosabban készítek. Becses pártfogásáért esedezik *Szauerland Andor*. 5025

— A legegészséges és legújabb selyem, bársony, gyöngy bőrtáskák, szivar, oldal és pénztárcák, bőrdobok, vadásztáskák és más bőrdíszművek legnagyobb választékban legolcsóbban *Hegedüs Gyula* kefe, pipere, illatszer és bőrdíszművek kereskedésében Aradon, *Andrássy-tér* 15. sz. 4639

— Felhívjuk az olvasó közönség szíves figyelmét a *Csipke Áruház*nak mai lapunkban közzétett érdekes hirdetésére. 5927

— Legjobb cigarettahüvelyek *Kerpelnél*. 4971

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére — házilag — a likőraroma 1 üveg 60 fillér *Vojtek és Weisz*nál. 4510

Bakács Miksa

angol női divat-terme Arad, Kazinczy-utca 12.

NEUMANN M.

uri szabó
és. és kir. udvari és kamarai szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

Oszi és téli nagy képes árjegyzéke megjelent.

Kívánatra ingyenes bérmentve. 4217

TARKASÁGOK.

★

(Az előzékeny kalauz.) A városi autobus kalauzai tudvalevőleg rendkívül előzékeny férfiak. Példa rá ez a kacagtató jelenet, amely ma a Hungária-kávéház előtti megállónál történt. Egy hölgy várta az autobuszt. Legnagyobb bosszúságára tele volt az a kocsi, amely legközelebb jött. Mivel a hölgy rövidlátó, nem tudta felfedezni, hogy van-e még üres hely az autobus belsejében, tehát megkérdezte a bejáratnál álló kalauztól:

— Mondja kérem, van-e ülőhely a kocsiban?

A kalauz szolgálatkészen jelentette:

— Van nagysága kérem, van — de ülnek rajta.

(A nagyságos ur.) Egy aradi uriaszony azt vette észre, hogy a szobalánya, a föltünően csinos Mária, különös módon viselkedik. Az arca szokatlanul sápadt reggelente és sűrű rosszullet fogja el. Amikor a nagysága jobban szemügyre vette szobalányát, konstata, hogy a külsején olyan elváltozások láthatók, amelyek az anyaság kétségtelen bizonyítékai. Nem állhatta meg, hogy így szóljon a leányhoz:

— Mari, maga ugyancsak megfeledezhetett magáról. Sajnálom, hogy olyan állapotban van.

A leány kevély hangon felelte:

— Sohse sajnálja a nagysága. Hiszen a nagysága szintén anyának érzi magát. Azt hiszi, nem látom.

Az urinó dühösen kiáltott:

— Micsoda szemtelenség magát összehasonlítani én velem. Az én születendő gyermekemnek a férjem lesz az apja. Érti: a nagyságos ur...

A leány szemtelenül felnevetett:

— Hiszen az enyémnek is...

(Az óvatos igazgató) Egy aradi színész a minap beállított egyik aradi pénzügyvezérigazgatójához.

— Egy szép váltót hoztam, — mondta a színész — fel van szerelve az összes aláírásokkal.

Az igazgató jól megnézte az okiratot.

— Az egy kitünő papir, — mondta a színész — miért nézi olyan nagyon az igazgató ur? Talán rövidlátó, vagy hosszúlátó? — tréfálkozott a muzsafi.

— Nem vagyok én se rövidlátó, se hosszúlátó, fiam, — mondta a vezérigazgató — hanem egyszerűen előrelátó ember vagyok.

SPORT.

+ Az Aradi Testgyakorlók Köre ezuton is értesíti tagjait, hogy vasárnap délután a Temesváron rendezendő mezői futóversenyen részt

vesz s ha tagjai kísérőként óhajtanak átrátnulni vasárnap, e hó 26 án déli 12 órakor a vezetőnél jelentkezzenek. Vasuti költség oda és vissza 2 korona.

MULATSÁGOK.

(=) Mikulásnap baba-vásár. December hó 3-án, hosszú idő után újra hangosak lesznek a Központi Szálloda termei. Az aradi polgári jótékony nőegylet rendezi ezidei első tea-zsurját, amelyen rendszerint megjelenik Arad város előkelő társadalma, hogy személyes jelenlétével igazolja áldozatkészségét, amikor a nyomor enyhítéséről van szó. Az általános drágaságban talán egyetlen egyesület sem szornl annyira a közönség humánus támogatására, mint ez, mert elhagyott beteg öreg asszonyok segélyezését tűzte ki céljánál. Eltekintve a jótékonycélról, melyet az egyesület szolgál, valószínű beharangozói ezek a tea-zsurok a téli szórakozásoknak. Fesztelen, kedélyes mivoltuk, s a változatos program, melyről a buzgó rendezőség, élükön a fáradhatatlan elnöknővel, özv. Purgly Lajosné urnóval minden alkalommal gondoskodik, előreláthatólag a régihez hasonló fényes erkölcsi s anyagi sikert jósol a legközelebbi baba-vásárral egybekötött teának. A közeledő Mikulás napra tekintettel ugyanis kedves ötletet vált valóra a rendezőség: tombolát rendez, amelyen szebbnél-szebb babák kerülnek kisorsolásra. Az egyesület vezetősége ezuton kéri meg a nagyérdemű közönséget, hogy a sorsjáték céljaira babákat minél nagyobb számban adományozni sziveskedjék. Jótékony adományok fővédasszony lakásán (József főherceg ut 4. szám) fogadtatnak el november hó 30 áig bezárólag.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, november 22

Készáru.

Amerika 1/2-el olcsóbb. Kínálat mérsé elt, vételkedv gyenge, 5 ezer mm 5 fillérrel olcsóbb.

az áruk 50 kilónként számítva:

Határidő.

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza 1912. áprilistól	1178	1179 1182-1183
Rozs 1912. áprilistól	1022	1023 1029-1030
Tengeri 1912. májusi	844	845 846 847
Zab 1912. áprilistól	974	975 979-980

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— November 22 —

Magyar aranyjárdék 4 ^o / _o	111.—
Magyar koronajárdék 4 ^o / _o	90.75
Magyar koronajárdék 3 1/2 ^o / _o	79.—
Magy. földteherm. kötvény 4 ^o / _o	91.25
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	226.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	153.—
Osztrák járadék papírban	91.50
Osztrák járadék esztibe	94.75
Osztrák járadék aranyban	115.25

Osztrák koronajárdék 4 ^o / _o	91.50
1880. évi osztrák államsorsjegy	163.—
Osztrák-magyar bankrészvény	20.05
Magyar hitelbank-részvény	848.75
Osztrák hitelintézet részvény	650.25
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	733.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.08
Német birodalmi márka	117.47 1/2
London vista	240.25
Páris vista	95.30
20 márkás arany	23.50

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ.

Csütörtök, 1911. november hó 23-án

B) bérlet B) bérlet
Shakespeare-ciklus dr. Polgár György Ödön tanár bevezetésével:

Othello, a Velencei Mór.

Tragedia 5 felvonásban. Irta: Shakespeare. Rendező: Kesztyer Ede.

S Z E M É L Y E K:

Othello	Kesztyer Ede.	Desdemóna	Kápolnay J.
Jago	Szendrey M.	Emilia	Novák Irén.
Cassio	Beregi S. dr.	Lojovico	Csáki Ferenc

Kezdeté este 1/8 órakor.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában
Uranis Magyar Tudományoz Színház aradi csinpaója.
Ma csütörtökön, 1911 november 23-án:

Automobil fotel. Kacagtató.

A négy ördög.

Szenzációs dráma az artisták életéből. 1 előjáték és 2 felvonásban. Oriási világságér. Attrakció. 200 méteres kép.

Pali mint ruhababu. Komikus.

Az előadások kezdete délután 4 órától folytatólagosan 11-ig tartatnak.

Felnyarak: Fehely ülésenként 1 kor. Zártsték 1 kor. 1-6 hely 20 fillér, II-ik hely 30 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsört ingyen kapni a jegyszédőknél.

URANIA

szépprófénykép színház.

(Béres Simonny-avon 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

— Ma csütörtökön, 1911. november 23.

1. Pénzszekrény gyártás Tanulmányos. — 3. A póruljart anyós. Komikus. — 3. Pista. Természet utáni felvétel. — 4. Hivatlan fültanu. Amerikai dráma. — 5. Lemke mint kísértet. Humoros. — 6. Az anya fényképe Életkép. — 7. A háremben. — 8. Wagemut tengerészhadnagy kalandja. Szenzációs dráma, a délamerikai életből. Nyolc-jelenetben.

Előadások 4. n. 1/6 órától kezdve este 11 óráig

Felnyarak: I. hely 1 kor., II. hely 30 fill., III. hely 40 fillér, IV. hely 20 fillér, V. hely 20 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

SALAMANDER

cipők elárusítása.

Oriási választék
valódi amerikai
VADASZ-CZIPŐKBEN.

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányu cipők aradi kizárólagos egyedárusítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt Egységárak: Hölgyek és urak részére 16 K. 50 f. luxus kivétel 20 „ 50

WEINBERGER JANOS, ARAD

elsőrendű cipőáruház. 1316

Tessék-a kirakatot megtekinteni. Telefon 312. szám

Nyilttér.

Weisz Hugó

fotóművész

tisztelettel meghívja Aradváros műértő közönségét Andrassy-tér 16. alatti kapualjában rendezett

művészi fényképkiallításának

megtekintésére. — Egyben kéri karácsonyra szánt megrendeléseiket lehetőleg előjegyzés szerint eszközölgék, naponta 9—6 óra között. Telefon 211.

Kérjük mindenütt a kénes

Gyógyi gyógy- és borvizet

mely biztos gyógyhatásu a gyomor és bél minden bántalmainál, köszvénynél, cukorbetegségnél. Főelárúsító:

Kardos Miklós

ásványvizkereskedő Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

☛ Telefon szám 647. ☛

A vizet kívánatra házhoz és vidékre szállítja.

Telefon 410. Telefon 410.

Winkler József

szőlőművelő és szőlőbirtvány termelő Arad, Batthyány-utca 11.

Van szerencsém a szőlőbirtokos urak szíves tudomására hozni, hogy ez évi terméséből nagymennyiségű kiváló szép fajta, a **gyökerező bor és osemegelaju**

SZÖLLŐOLTIVÁNY

ugyszintén szőlők pótlására kiválóan alkalmas 1 és 2 éves gyökerező Riparia Partialis szőlővessző kerül eladásra mérsékelt árak mellett. Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

WINKLER JÓZSEF

ARAD, Batthyány-utca 11. sz.

Gyönyörű ajándékot

küldünk Önnek postafordultával ingyen és bérmentve, ha árajegyzékünk szétküldése az alábbi nekünk

100 darab címet (csak vidéki)

magán és államhivatalnokok, tanítók, főpapok, orvosok, egészségügyi hivatalnokok, gyárosok és gyári hivatalnokok, jobban szilárd macézók, kereskedők, iparosok stb. címelt lakóhelyéről és annak környékéről, tisztán és olvashatóan egy iv papírra írva beküld.

Vertrieb patentierten Neuheiten.

LEOP. WEISZ, Wien, II/2. Hofenedergasse 1.

Miért

Ne fogadjunk el Má-á-ást!!! csak óriás

FEDÁK

Cipőcrém-et ???

Mert **szép fényt ad**

Mert **Elegáns** tőle a lábbeli

4891

Mert

puhán tartja

Mert **nem rongálja**

Mert **Vizhatlanná teszi**

a bőrt

Mert a **legkényesebb izlést kielégíti és**

Mert egy

ÓRIÁS FEDÁK

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz,

mint egy **30 fillér**-ért

más doboz **olcsóság** ebben a drága világban az egyedüli

a 20. század varrógépe.

Csakis cégünk üzleteiben vagy azok ügynökei útján vásároljunk.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

4125 Arad, József főherceg-ut 9. (Lutheránus templommal szemben.)

Egy a fehérneműtöméshez való utasítást tartalmazó füzet bárkinek **ingyen** kiadatik.

FOGAK

és fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, ragásra kitűnően, készülnek

HALMOS

fogászati műtermében Asztalos Sándor-utca 10. sz. sz. (Szabadságtér és Asztalos Sándor-utca sarok,

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638.

4271

Maga magának tesz jót, ha

felkeresi **Iványi Menyhért** újonnan megnagyobbított cipő-, kalap- és uridivat áruházát a Forray-utczában mert

Ilyen olcsón férfi-,

női- és gyermekcipőket ugyszintén kalap és egyéb divatárut csak itt kaphat, ezért is lett ezen cég az aradi

Fiatal

generáció legkedveltebb bevásárlási helye.

4011

Beleket

száraz és sóst mérszárosok és hentesek részére ajánlom legolcsóbb napi árakban. :-:

Klein Gábor

bétkereskedő Boczkó utca 11. szám.

A legegánsabb női felöltők
csak

GYÖRGY
MENYHÉRT

ÉS TÁRSA

Női felöltők

Áruházában

TELEFON:
855.

ARAD

ANDRÁSSY-TÉR 8

a Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

OCASSIO ELADÁS

A közelgő karácsonyra való tekintettel,
az összes raktáron levő árak a mai nap-
tól mérsékelt árakon lesznek eladva.

OLCSÓ ÁRAK.

Ősz haj nincs.

Minden haj megkapja eredeti szí-
nét, ha azt naponta egyszer

HAIRREGENERATORRAL

megnedvesítjük.

== Nagy üveg ára 2 korona. ==

Főraktár:

Földes Kelemen

gyógyszertára Aradon.

2 üveget ingyen láda és csomago-
lással bérmentve küld. 1524

Husserl Manó

Arad, Szt.-Pál-utca 11. sz.

Telefon 348. szám.

Csatornázás és vízvezeték
szereplő bádógus. Készítmo-
dern butor veretét. Fém-
csiszolás, galvanizálás.
(Nikkelezés, vörös és sár-
ga rezezés, horgonyozás,
ónozás, aranyozás, ezüs-
tőzés.) 8841

Galvanoplasztikai munkák

Váltózkodók figyelmébe!

Villamos világítási berendezésekkel

cellárokkal

együtt kedvező ártételekkel
mellett szerel és szállít

KOCH DANIEL

villamoscsapágy és telefonberendezési vállalat
Arad, Deák Ferencz-u. 42.

Alkalmi vételek

és eladások

ékszer tárgyakkal

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb
óra- és ékszerárátára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weitzer János utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és bril-
liáns tárgyak a legmagasabb árban meg-
vételnek vagy más tárgyra átcsereállításnak

TELEFON 433.

TELEFON 434.

Olcsó hus.

Naponta frissen vágott
marha, borjú, vagy juh-
hus 5 klg. csak K 5
franco utánvét mellett.
Szolid kiszolgálás, mert
csakis állandó vevőkre
reflektálok. 5434

Mátrai Hermann,

Herinése.

**Ha olcsón
akar vásárolni**

ugy keresse fel 3071
okvetlen mielőbb

Schwartzberger Manó

női felöltő áruházát

ARAD, Vörösmarty-utca 3. alatt,

hol legújabb divatu

női és gyermek

felöltők és szőrmeárak

óriási választék-
ban feltűnő olcsó

árban kaphatók.

1 kgr.

disznózsír

K 1.60

jó minőségért szavatalok.

Czibesz Károly, Ujarad

Rákóczi-ut 176., az ujaradi hídhoz
közel. 5550

Hauszer K. Géza

hangszerkészítő

Arad, Deák Ferencz-utca 40. szám.

(Dr. Winter-ház.)

Van szerencsém igen tisztelt megrende-
vőmet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

hangszer műhelyem

Deák Ferencz-utca 40. szám alatt

van. — Raktáron tartok dus vá-
lasztékban mindennemű hangsze-
reket. Elvállalok hangszer átalaki-
tásokat és javításokat legjutányo-
sabb árak mellett. Vidékre meg-
rendeléseket leggyorsabban esz-
közlök. Szives pártfogást kér ki-
váló tisztelettel

Hauszer K. Géza,

hangszerkészítő.

2801

üzletemet

feloszlatom

Az áru készletem

mélyen leszállított árban

kiárusítom. Hatóságilag

engedélyezett kiárusítá-
som már megkezdődött.

E héten

női glacé bőrkeztük,

kitűnő minőség, fekete,
fehér és színes

75 krajcár párja.

Costüm kelmék

Ruha-szövetek

minden színben és feketék.

Vásznak, sifonok

Női és leányconfectio

Szőnyegek, függő-
nyök, ágyterítők,

Szőrme-árak óriási

választékban.

Meglepő 5033

olcsó árban kaphatók,

amíg a készlet tart

Finom tenis flanellek

széles áru 25 krajcár.

Hölgy flanellek minden

szinben 35 krajcár.

Hoffmann

Sándor

Arad, Színház-épület.

Kérem kirakataimat

megtekinteni!

Vas- rézbutor, sodronybetét gyár.

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányunkat **vas- és rézbutorokban** a legjobb kivitelben.

Sodronybetétek vas és fagerettel, minden méretben, a legerősebb kivitelben kaphatók.

Elvállalunk mindennemű javításokat és vasbutor festéseket.

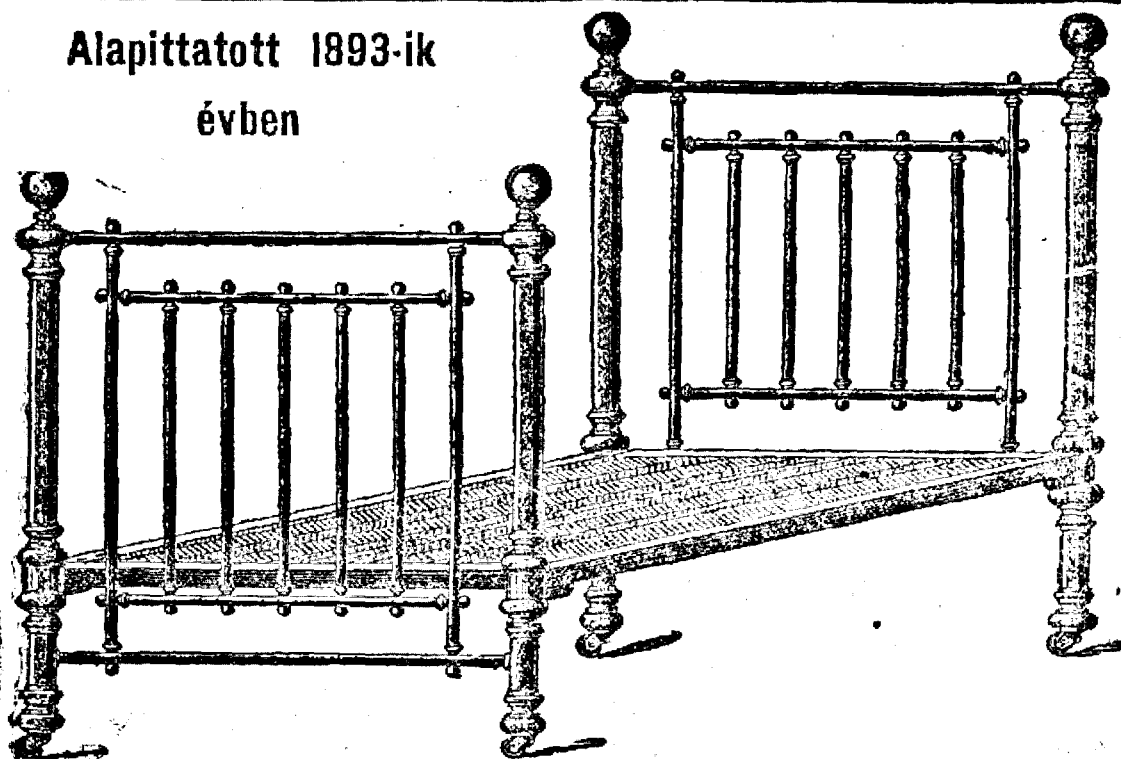
GYÁRHELYISÉG: ÜZLETHELYISÉG:
AULICH LAJOS-UTCA 14. JÓZSEF FŐHERCEG-UT 7.
TELEFON: 423. szám. TELEFON: 184. szám.

Arjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.
Szíves megrendeléseket kér tisztelettel.

Fleischer Testvérek

Ugyanott jó házból való **TANONCOK**
a lakatos és fényező műhelybe fizetéssel felvétetnek. 5191

Alapított 1893-ik
évben

Nők legforróbb vágya SZÉPNEK LENNI!

Ezt legkönnyebben érhetik el a **HAJÓS-féle IBOLYA-CREME** használatával.

Ára 1 tégelynek 1 korona.
Kapható mindenütt.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD
gyógyszertárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Hat gymnasiumot, vagy hat reáliskolát, vagy hat polgári iskolát végzett fiatal embert

GYÓGYSZERÉSZ-GYAKORNOKNAK ELFOGAD

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszerész

421

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Gyönyörű muffok, divatos boák
legolcsóbb árban kaphatók

MAYER MIKLÓS szücs-üzletében

Arad, Kossuth-utca 5. sz.
(Saját ház.)

Ugyanott mindennemű szörmejavítás gyorsan és pontosan elkészítetnek.

Új üzlet!

Tömeges pénztakarítást érhet el, ha **Czitter Dezsőnek** újonnan megnyit

VERSENY ÁRUHÁZÁ-BAN

Weitzer János-utca főpostával szemben szerzi be férfi és női, őszi és téli divatcikkeket u. m. csipkeszövetek, csipkék, selymek, női kosztümek, francia flanell, barchet, férfiszövetek, ugy-szintén női és férfi felöltő szövetek, melyek legjutányosabb gyári árakban vásárolhatók. **Minden-nemű maradékok feltűnő olcsó árban lesznek árusítva.**

Kérem mindezekről vételkényszer nélkül mielőbb meggyőződni!

Szíves pártfogást kér:

CZITTER DEZSŐ

verseny áruhaza.

Új üzlet!

Új üzlet!

5322

Felhívás! A téli saison közeledtével ajánlom a nagyérdemű közönségnek dusan felszerelt üzletomban legújabb divat szerinti

Szücsáru cikkeimet

melyek úgy kész-
szen, mint meg-
rendelésre leg-
jutányosabb
áron nálam kap-
hatók. -- Kitűnő
(tisztelettel)

Kovács Géza

szücs-különlegességi üzlete

Arad, Forray-u., gr. Hunyady-palota.

Telefon
szám 23.

Ujj János

cement-ipartelepe, Kisjenő-Erdő-
hegy és Nagyzerinden (Arad m.)

Készít betonsöveket, kövező lapa-
kat, műmárvány terrazzo és mo-
zaik lapokat, oszlopokat, lépcsőket,
pallókat, cserepet, téglát, vasbeté-
tes kutgyűrűket, kályha-alátéteket
tetszés szerinti hosszúságu itató
vályukat stb.

Ezen ipartelep költségvetéseket
és terveket, vasbetétes beton-
hidakra és járdák betonozására
is készít. 5341

Telefon
szám 23.

Molnár Antal

épület- és bútorsztalos

Arad, Kápolna-u. 3. sz. (saját ház.)

Vállalja minden e szakba
vágó munkák készítését, ugymint
modern lak- és boltberendezé-
seket, portál és épületmunkákat
a legmegbízhatóbb kivitelben, a
legolcsóbb árért.

Kéz butorok legolcsóbb beszer-
zési forrása.

Szíves pártfogást kér kész szol-
gálatlalt 3951

Molnár Antal,

épület és bútorsztalos.
26 erkölcsű fiú tanulóknak felvétetik.

Ne mulassza el!

mielőtt óra- és ékszer-

szükségletét beszerezne

felkeresni vételkény-

:: szer nélkül ::

Vogel László

műorás és ékszerész üzletét.

Veszek zálogcédulát,

tört aranyat vagy más

tárgyakra becserezem.

Arad, Weitzer János-u. 6.

Új leányiskola-épület.

Szalkai Arminé

himző és fehérneművállalata

Arad, Weitzer János-u. 13.

Női, férfi és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 4091

Színes és fehér himzések
ugyszintén fehérnemű
varrások olcsó árban
készülnek.

Uri leányok fehérnemű varráshoz és
himzéshez oktatásra felvétetnek.

Csak a
minőség

6681

révén lett
világhírű
a valódi

PALMA
kaucsuk-cipősarok

A higienikus
Palmakaucsuk
ágybetét
minősége
elsőrangú

Nemcsak a helybelieknek, hanem a vidékieknek is fontos, ha bevásárlásait az Asztalos Sándor-utca 4. szám alatt levő

Csipke áruházban

eszközl, mert a téli dolgok már mind megérkeztek és azokat bámulatos olcsón árusítom.

Kérem az alant jegyzett árjegyzéket elolvasni.

Tiszta gyapjunői és férfi angol keztyűk	35 kr.	Bélelt glace keztyű, (női) 75 "
Gyermek gyapju angol keztyűk,		Trico ingek jäger (férfi és női) 90 "
csikos és sima	20 "	Trico nadrág, jäger (férfi és női) 80 "
Női harisnyák, jäger, csikos és sima	75 "	Gyermek tricok, jäger 50 "
Férfi Sockni, jäger	45 "	Flanel blousok... 75 "
Női harisnya, kötött	25 "	Szövet blousok 120 "
Gyermek gyapju gamaschni	45 "	Flanel pongyolák 270 "

Csipke szövetek
nagy választékban

Fiu ingek fehér R chiffon 85 kr.
Fiu ingek színes zephir 85 kr.
Férfi ingek RR chiffonból 99 kr.
Férfi hátó ingek I frt 20 kr.
Női ing R chiffonból 75 kr.
Női nadrág B chiffonból 74 kr.
Klott alj duola foder I frt 50 kr.
Selyem alj 3 frt 75 kr.

Taft, selyem 70 kr.
Csikos selyem blousoknak 65 kr.
Eszernyők, férfi és női I frt 20 kr.
Leány ingek R chiffon 48—65 kr.-ig.
Zsebkendők tucatja 58—120-ig
Gallérok, csak 7 krajcár
Kézeltő párja 6—8 kr.-ig
Kézimunka congré kezdet I frt 25 kr.

Csipke, méterje I kr.-tól
Csipke szövet 25 kr.-tól
Csipke gallér 50 kr.
Férfi nyakkendők 10 kr.
Glasé keztyűk rendes 58—85 kr.
Glasé keztyűk, fehér hosszú I frt 50 kr.
Női nyilas harisnya 39 kr.
Nadrágtartók 30 kr.

Csipke és osipke-
betétek nagy vá-
lasztékban

Ezen felsorolt áruk mind jó és tartós minőségűek.

Azonkívül érkeztek nagyobb mennyiségben horgolt berliner kendők, nimalaja kendők, plédek, kötött mellények, női kötött és trico gamaschni. Gyermek caracül kabátok. Kötött és selyem sálak. Finom schweitzzi himzések. Storok, csipkefüggönyök, tüll ágytakarók, valódi reform fűzők. Női lüster és klott lötök. Linoleum szőnyegek. Finom női fehérnemű. Szörme áruk. stb. stb.

Meglepő olcsó árak!

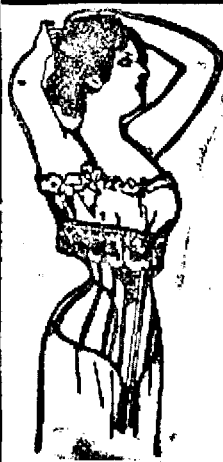
2597

Meglepő olcsó árak!

Kérjük a t. vásárló közönséget árunk olcsóságáról meggyőződni.

Tisztelettel

Csipke Áruház.

HÖLGYKÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE

ajánlom a legmodernebb angol és francia szabásu

FÜZŐIMET

Készíték pongyola, has és halsont nélküli fűzőket a legújabb módszerrel. Elfogadok fűzők tisztítását és alakítását.

Ernyőkülönlegesség k dus válasz-
tékban. Ernyőjavításokat ugyszintén
áthuzatokat **olcsón és pontos-
san** eszközlök.

5645

VARGA D. DANI

fűző- és ernyőkészítő

ARAD, Andrassy-tér 20.

Telefon 808.

APRÓ HIRDETÉSEK

folytatása.

INGATLAN.

Eladó

Révai-utca 2. sz. ház. Bővebbet ugyanott. 5189

ÜZLETEK.

Kiadó

sarok üzlethelyiség, szép világos, ugyanott 2 burorozott utcai szoba Luther Márton-utca 1. sz. a., esetleg azonnal is átvehető. 5188

Átadó üzlet.

Aradmegyei román nagyközségben, 40 éve egy kézben, korlátlan italméréssel egybekötött jóforgalmu vegyeskereskedés, nyugalomba vonulás végett, átadó. Cim a kiadóban. 5686

Használt

ó l o m
megvételre kerestetik

Gartner Samu

kerékpár- és varrógép raktára Weitzer János-utca 2. szám.

Telefon 751.

Uj kerékpárok a legutányosabb áron. — Raktáron tartok 50 darab használt kerékpárt 50 koronától fejjebb. — Telefon 751.

Kerékpár és varrógép szakszertő javító-műhely.

HUNGARIA

CIM-, GÉPIRÓ, SOKSZOROSÍTÓ és VONALOZÓ VÁLLALAT

ARAD, BOCSKAY-TÉR.

TELEFON 318. TELEFON 318.

Allandó tantolyam összes rendszerű gépgyorsírás és könyvelési szakmából vizsga bizonyítvánnyal. Tandíj havi 5 korona. Jelentkezni lehet bármikor. Elvállalunk mindenféle cím- és gépirási munkákat. sokszorosítást és vonalozást. Pontos, tiszta és gyors munka. Utányos árak.

2092—1911.

Ujszentanna község tulajdonát képező 4 darab jókarban lévő, kiselejtezett

**tenyész-
bika**

a község házában f. é. november 26-án, vasárnap d. u. 2 órakor megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

A községi előljáróság.

5644

Jó egészségének

fontartására használjon mindenki

Kárpáti-féle

epenhajtó,

mely a legkitünőbb fájdalom-nélküli gyomortisztító háziszser. Ize édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 4 fillér. 12 üveg franco K 4-80. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertárban

ARAD, BOROS HENI TÉR.

Csillárok,

Villamos felszerelését

legolcsóbban

Diamant-nál

Atkai Péter-utca 2. (a szűzcs)

7239. szám.

Kisjenői járás főszolgabirája.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A kisjenői-ágyai viczinális-ut 1911. évi uttfentartási munkálataira 1911. évi november 29-én a hivatalom helyiségében zárt ajánlatok tárgyalásával kapcsolatos szóbeli nyilvános versenytárgyalást tartok.

Teljesítendő munkálatok: 105 garmad halmágyacsuci zuzott kő beszerzése és helyszinre szállítása s felhalmozása.

Kikiáltási ár: 3050 korona.

Bánatpénz: 152 korona 50 fillér.

Egyébb feltételek hivatalomban tudhatók meg.

Kisjepő, 1911. évi november 21-én.

5642

Csukay Gyula
főszolgabíró.

URAK FIGYELMÉBE!

ki akar elegánsan öltözködni, az tekintse meg minden rendelési kényyszer nélkül nagy bel- és külföldi szövetraktáramat az

Angol uri szabó üzletében

Drák Ferenc-utca 40 sz. (Dr. Winter-féle házban). Nálam már 60 koronától kezdve egy elegáns szabásu zakó öltöny vagy felöltő, finom szövetből, kifogástalan kivitelben, mérték után, részletfizetésre is kapható. 1308

Becses pártfogásukat kérve, maradok tisztelettel

Horváth Flórián, angol uri szabó.

Ezen rovatban minden szó egy-szeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tóh-ut 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőségi: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg eltér — avagy levélbélyegeken. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számított. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a köziratban aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetést a kiadóhivatal kivánatra díjtalanul megszerkesztü. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt kérdőnek a kiadóhivatalba, ne tessék szeredeti okiratokat mellékelni, mert ettőlük semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Juliska!

Megfeledezett ígéreteről? Mielőbbi kedves sorait várja és sokszor csókolja X. 5652

Elragadtatással

beszélnek mindenütt a „Molly“ kézfínítító kitűnő hatásáról. Egy üveg ára 1 korona. Hanzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

Modern,

jellemes és disztíngvált modoru hölgy ideális barátságát keresem, komoly és kellemes modoru fiatal ember vagyok, esetleg a későbbi házasság nincs kizárva. Leveleket a főpostára postrestant „Pour passer“ jeligére kérek. 5650

Női lélek,

hajtjuk, legujabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-3329

Elveszett

boldogságom keresem. Ki volna hajlandó a hölgyek közül kedélyemet, habár kis időre is, felvidítani. „Globus.“ 5338

607.

Higienikus gummi-ujdonság a legjobb, 6 drb. 3 kor., 12 drb. 5 kor. 50 fill. Egyedárusítás Aradon: Hanzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

ALKALMAZÁST NYER.

Egy óvadékképes

kocsinjáró férfi kenyérárusítót és Tökölly-téri üzletébe egy elárusítót keres Első Gyulai Házikenyér-sütőde, Tökölly-tér 8. 5629

Irodistanó,

ki már alkalmazásban volt, azonnal felvétetik. Ajánlatok „Szorgalmas“ jelige alatt e lap kiadóhivatalába küldendők. 5641

A magyar francia biztosító részvénytársaság

aradi vezérigynöksége (Minorita-palota, Weitzer János-utca 2. sz.) alkalmaz fizetés és magas jutalék-részesedés mellett jó megjelenésű és összeköttetéssel rendelkező urakat úgy a helyi, mint a közelebbi vidék részére. A szakmában nem jártasak kellő beiktatást nyerne. Írásbeli ajánlatok a fenti címre küldendők. 5651

ALKALMAZÁST KERES.

Egy özvegy, éltesebb aszony keres vidékre gazdaasszonyi állást. Cím a kiadóhivatalban. 5645

LAKÁST KERESNEK.

3-4 szobás modern lakás fürdőszobával, belvárosban, sürgősen kerestetik. Ajánlatok Weisz Ló céghez. 5619

KIADÓ LAKÁS.

Ne írja ki

a kapujára, ha kiadó lakása van, mert sok fölösleges zaklatást zúdít magára a lakóra. Hirdessen az

„Aradi Közlöny“

apróhirdetéseinek „Lakás“ rovatában és minden alkalommal magánlag is kaphat kedve szerinti lakót.

Teleky-utca 20. sz.

elegáns 4 szobás földszinti lakás fürdőszobával, villanyvilágítással, azonnal, esetleg december 1-re kiadó. Bővebbet Zeiner Ignátnál, Teleky-utca 22. szám. 5541

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-viasz használatával. II-3329

OKTATÁS.

Polgári iskolai

tanítónő tanít németet, franciát, románt. Cím Klein könyvkeresésében. 5468

Ha nem tud aludni

ne Bromof, de Vojtek és Weisz hírneves rovarporát vegye. II-3326

Allandó tanfolyam:

Gépirás: az összes rendszerű gépeken. Gyorsírás: Gabelsberger-rendszer, levelező és vitairás. Könyvelés: egyszerű és kettős, amerikai. — Tágas, jól fűtött és világított új tantermeimben mérsékelt tandíj mellett minden hónapban új 3-3 hónapos kurzus veszi kezdetét. Jelentkezni bármikor lehet, mert a mulasztást különórákban, díjtalanul pótoljuk. Beiratkozni az egyes szakokra is lehet. Elsőrendű tanerők vezetése mellett, a jó eredmény elmaradhatatlan! Díjtalan, biztos állásbiztosítás! — Ziffer Sándor írógépvállalata, József főherceg-ut 7. 4904

Szagos lesz az utca

amerre jár, ha mosdó szappanját Vojtek és Weisznál vásárolja; 6 darab 1 korona. II-3320

VÉTEL ÉS ELADÁS.

HA venni, vagy eladni akar, a legcélszerűbb, ha az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek „Vétel és eladás“ rovatát használja

Saját gyártmányu cipőket

ajánlunk a n. é. közönségnek. Aki egy próbavásárlást eszközöl, meg fog győződni azoknak tartósságáról. Mértékutáni rendelések legpontosabban teljesítettek. Aradi Cipészak Termelő Szövetkezete, Szabadság-tér 15. a „Piros csizmához.“ 3451

Használt írógépek

kitűnő állapotban (4-es és 10-es Yost) Smith Premier (egy színű és három színű írás), 7. és 9. Remington, látható írású Monarch, Oliver, Stearns, Adler, Barlok, Underwood, stb. egy évi jótállással, rendkívül olcsón eladók, esetleg kibérelhetők. (Vidékre is.) Nagy keltárattal az összes rendszerekhez. Ziffer Sándor írógép-vállalata Arad, József főherceg-ut 7. 3431

Legújabb fa-disztárgyak

festésre, égetésre tarsó munkára, ékes kőkirakásra összes festészeti kellékekkel, gyári árban. Schweiczi festőminták tulkészlet folytán mélyen szállított árban, kölcsönzésre is 30 fill. feljebb. Ablak-papír 80-fillértől feljebb. Minden diszműaru, imakönyv kedvezményes árban. Krausz Paulin, színház-épület. 4814

Nemes faju,

szép egyenes törzsű gyümölcsfák kaphatók a városi kertészetben. 5630

Házbér könyvek

kaphatók Pichler Sándor könyv-és papír kereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 308 sz. 2551

Borszivattyu

megvételre kerestetik. Teleky-utca 9. sz. 5617

Gőzkazán (álló)

kisebb üzem részere vagy mint kiegészítő kazán alkalmas, nagyon jutányosan eladó. Megtekinthető a Vasipari Részvénytársaság, Mikes Kelemen-utcai telepén. Bővebbet Vas és Társa cégnél Aradon, Boros Beni-tér 6. szám. 5639

30-40 métermássa

makulatura olcsón eladó, Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében, Andrassy-tér 16. 555

Czipő ecceasio

leszállított árakkal Klein József czipőüzletében Petőfi-utca. Város, és megyei telefon 826. szám. 3725

Egy teljes hálószoba

fényezett vagy matt, keveset használt, jutányos árban eladó. Bleier Ignácz, Szent Pál-utca 12. 5640

Képkerekekől 430t

legnagyobb választék, legjutányosabban lesznek elkészítve Fischer Mór üveg, porcellán, lámpa és diszmű-áru kereskedésében. Telefon 568. Üvegezést is elvállal.

Likör aromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likörök előállítására Vojtek és Weisznál. II-3529

Bor eladás.

Mericskay Sándor arad-hegyaljai bortermelő ajánlja saját termésű kitűnő 6- és ujboraít hordókban és palackokban, valamint saját termésű törkölypálinkáját. Arad, E. Választó-utca 26. 5445

Patkány Confect.

Uj patkány- és egéirtószert husból előállítva. Biztos hatású és veszélytelen más állatokra. Hanzu Nestor Vöröskereszt Drogeria. 3621

KÖLÖNFÉLE.

Két fiatalember

intelligens izraelita családnál felvétetik teljes ellátásra. Modern lakás, esetleg zongorahasználattal. Petőfi-uta 10. I. em. 4. ajtó 5393

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. II-3506

Képkerekező üzletáthelyezés

N. é. közönséget értesitem, hogy képüzletemet és képkerekező műhelyemet Salacz-utca 3. alól Weitzer J.-utca 9. (új leányiskola épületbe) helyeztem át. Tisztelettel Freimann

Férges baromfi ólak

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi-féregpusztító szerrel. Siker garantírozva. II-4830